

12

1935

Lihtsad lilled

põllu peenralt ja niidu nõlwalt.

Kokku kogunud

M. Lipp.

Kodu kannide III. anne.

Tallinnas 1902.

J. Ploompuu kirjastus.

Lihksad Lilled

põllu peenralt ja niidu nõlvalt.

Kokku kogunud

M. Vipp.

Kodu kannide III. anne.

Tallinnas, 1902.

J. Ploompuu raamatukaupluse kuluga trükitud.

Дозволено цензурою: — Юрьевъ, 7-го Юня 1902 г.

Типографія Августа Бушь, Ревель.

Soovituseks.

Sihtsaid põllulillekesi,
Nupukesi nurme päält
Koidu kullas kimbuks köitsin,
Ragu neid ma leidsin säält;

Leidsin luhast, niidu nõlwalt,
Arult isa akna all,
Beenra päält, mis hella ema
Harind higil palawal.

Ja kui küla wainult wõtsin
Lisaks mõne lillegi,
Waga wanemate wiisi
Kõitsin kimbuks jellegi.

Mii neid lille lehekesi
Kojutanud kodu pind,
Nende õied jellest õhkwad,
Mida tunneb Cesti rind.

Kuldne kodu, mis ju kingult
Leidsin kuldse koidu a'al,

Seda soovin jälle sulle,
Aman andeks isamaal'.

Lihtsad põllulillekesed
Olgu uue tähena
Südamest, mis ustaw sulle
Surmani, mu kodumaa!

Ja kui kusti omas kajas
Amanad neil'gi aseme,
Ustawust nad äratagu
Sama kodu koldele —

Truidust, mis ei marus murdu,
Kui ka langeb lilleke,
Teisi tõuseb pääle tormi
Üksford meie hauale.

Dõos, 2. Aprillil 1902.

I. Isamaa iluks.

Koitku ilm ta kullala,
Kuldsem weel mu kodumaa

1. Balwe.

Jumal, ja wägede Issand,
Rahwastel' rajad ja tee
Läbi toleda kõrbe,
Üle wahuwa wee;
Kuule, kui palume põrmus,
Isa, sind ülewal sääl:
„Waata, oh waata ja armus
Rahuks me rahwa pääl!“

Temalgi tormis on käia,
„Waihi!“ sell' üttele ja nii,
Üle wahuwa wete
Ise meid kaldale wii!
Lase siin kosuda koidul
Meie rahwas ja maa,
Jumal, ja rahwaste saatja,
Saada meid rahule ja!

Jumal, ja wägede Issand,
Rahwastel' rajad ja tee,
Kõrbest siin läbi meid saada,

Üle wahuwa wee;
Wõitlus on wägem, meid aita
Ise ja wõidelda,
Jumal, ja rahwaste saatja,
Saada meid wõidule ja!

2. Su oma.

Su oma on mu süda,
Mu wanemate maa,
Mu kallis kodu rada
Su õitswa aasaga.

Siin kõnelen Su keeles,
Mu hella emake,
Siin wanemate meeles
Põlw waub palwele.

Ja tõusku tuhat häda
Mull' hirmuks hinge eel,
Sel silbil wõidan jeda
Ka tuisl'wa tormi teel.

Est tussub süda sulle,
Mu kodu kohake,
Nii kaua kunni mulle
Päew läeb weel leegile.

Ja kui ta kustub kullal,
Mind warja, warja ja
Siis omal pühal mullal,
Mu wanemate maa!

3. Kuis wõiksin unustada.

Kuis wõiksin unustada
Sind, ilus ijamaa,
Mu wanemate kodu,
Su waiitse rahwaga?
Sull' üksi, kaunis kodu pind,
Siin tujukub minu Gesti rind!
Kuis wõiksin unustada
Sind, ilus ijamaa!

Kuis wõiksin unustada
Sind kuldne emakeel,
Kus kostsid wagad wiisid
Mull' saatjaks elu teel,
Kus taewa kannel kõlas mull'
Ju lapse põlwe foidikul;
Kuis wõiksin unustada
Sind, kuldne emakeel!

Kuis wõiksin unustada
Sind, puhas armu kuld,
Mis waeses Gesti kodus
Tõi hinge püha tuld,
Mis wenna wennial' lähendas,
Mu rahwaga mind ühendas?
Kuis wõiksin unustada
Sind, püha armu kuld!

Kuis wõiksin unustada
Kõik, mis mu wanemad
Mull' päranduseks annud
Kui wara pühamat:
Ei — see eest tahan wõidelda,

Ei ilmaski sind unusta,
Kunni ja oma hõlma
Mind kutsud, isamaa!

4. Isamaa ja ilm.

„Ilm on kuldne,“ kiidad sa,
„Kuldsem minu kodumaa,“
Hõistab minu õnnis süda,
Hõistab, olgu rõõm ehk häda:
„Üle ilma hülgawa
Fluham mu isamaa!“

Wõersil wingub wilu tuul,
Hingeta on laul ja luul;
Peitwad kuldagi säääl rajad,
Minu kodu waitfed majad
Bara poolest rikkamad,
Millel hinda jäädawat.

Wõersil kõlab wale keel,
Siin mul puhta armu meel
Täitis hinge emarinnal
Kullal koitwal kodupinnal,
Kuna õitsis õunapuu,
Loojat kiitis linnu suu.

Siin on tormid tuisanud,
Mehi piinal paisanud,
Kellel walgus hinge ilu,
Kes siin, tuli tuhat walu,
Priiust kaitfid kangesti
Wiimse hinge õhuni.

Ja kus wooland were hind
Sinu mulda, todupind,
Seda harind palehigi,
Töö ja palwe püha wägi,
Kunni kattes orjawöö,
Pögenes siit pime öö.

Nõnda walu, waewa sees
Iga sammu oma ees
Wõideldes me omandanud,
Kunni kodu kolle saanud
Siingi päewa paistele,
Wabaduse walgesse.

Et ta altril usutuld,
Gesti kodu, see ju kuld,
See ju pärlid, mille sära
Ilmaski ei kustu ära,
Et ju külwi kastawad
Kuumad higi pisjarad.

Olgu ilm siis kuldne ta,
Kuldsem minu kodumaa,
Hõiskab minu Gesti jüda,
Olgu mul siin rõõm ehk häda;
Üle ilma hiilgawa
Ilusam mu isamaa.

5. Kuninga kingitus.

Ma unes kuningakojas
Kord kurtisin järje ees,
Ja minu wasta ütles
Säält wägew wõimumees:

„Waat', siin on tuld ja hõbe,
Sääl kuulsus, kõrge au,
Sa wali, mis wõtad omal',
Mis nõuab sinu nõu.“

„Mu kuningas!“ ma kostsin,
„Sääl seinal rippuma
Käen ma weel waeje kandli,
Mull' jeda anna ja!“

„Sa oled hästi walind,
Mull' kostis kuningas,
„Su wanemate soowid
Sääl külles rippumas.“

See kannel neile kõlas,
See kõlas kaunisti,
Kui püha priiust kaitSID
Kad kunni wereni.“

See kannel anti mulle,
Kui rikas olin ma,
Kui tema kurtwaid keeli
Ma tohtsin kõlista!

Ma nägin, kuis mu rahwas
Ta häälel ärkanes,
Ja wanemate wahwus
Tal tärkas südames,

Kuis rahu hinge põhja
Ta kuldne kõla tõi,
Sell' rahu, kelle rinnas
Üks puhas süda löi;

Ja kuis see aja wara
Tõi kaaja päälegi,
Sest kellel tõde kibits,
See wõidab kõigiti.

Mis unekuju näitand,
Oh, elus tõeks saa,
Mu wanemate waimus
Sa ärka, isamaa!

6. Ära kardda!

Oh ära kardda, jüda,
Kui Gesti elu teel
Weel ähwardamas häda
Ja mõjub orjameel.

Ahela aastasajad
Sell' tagund rauasta,
Ei mõne päewa ajad
Neid murra korraga!

Kuid waata, kuldne päike
On tõusnud pilwetest,
Su kotta imeläike
Ta saadab ülewest.

See päike, see on priius,
Mis paistab sulle ka,
Ja mille walge täius
Sull' särab, isamaa!

Seft helde Jumal ije
Lõi meile priiuse,
Ta selle walge siise
Wiib meidki täieste.

Seft ära farda, süda,
Suur Jumal meiega,
Kõis kattend, wiinne häda
Saab pea lõppema!

7. Tamm Taara mäel.

Kalew külvas tamme tõru
Taara mäele tärkama,
Tõrust ilmus idukene,
Idu mõjus väega.

Idust tõusis imetamme,
Kasvas kangeks, tugewaks;
Tamm sai väsinule warjuks,
Wäsel' walliks wägewaks.

Kuid siis sortsilaste sunnil
Ilm läts tormi tuifule,
Torm see hakkas wiha wäega
Kinni Taara tammesse;

Ofsi murdis mõne maha,
Pilla palla pillutas;
Uga waata, tamme tüwi
Kindel marus mäsfawas!

Saagu sortsilaste noolid
Selle rinda sihitud,
Kauakindel selle rammu,
Mis ta tõrust pärinud —

Tõrust, mille kange Kalew
Ise mulda istutand,

Mida Linda, hella ema,
Silmaveega niistutand.

Tamme Taara mäel ja tunned,
Oks ta külles oled ka —
See on meie Eesti rahwas
Dma kuldse keelega.

Tulgu tuhat tormi pääle,
Murd'gu mõni vssake,
Tüvi harudega seijab
Kindel, ei ta väriise.

Ja sääl saad ka sina seisma,
Toetad see tüve na'al',
Kui ja algust meeles pead,
Mis sa pärand pühal a'al.

Tulgu tormid, tõusku marud,
Tamm sääl seijab Taara mäel,
Taewa wõim tall' elu annud
Kalewite kangel käel.

8. Emakene kudus kangast.

Emakene kudus kangast,
Ija atra arendas,
Wanem öde karja hoidmas
Dli orus õitsewas.

„Mida mina pääle hakkas?“
Küüsin ma ija käest;
„„Kõju sina,““ kostis kallis,
Kunni maksad mehe eest;

Kunni tunel, mida tudund
Emake, ja wälja läed,
Iša adral põllu pääle,
Kus ja kindlat wagu näed.

Iša wiisi palehigi
Selleks õpi walama,
Ema usus kodu kollet
Kaitzma waga waimuga."

Iša, ema, kulda õde,
Juba jõud mul tärganud,
Tööle, täie mehe teule
Juba waim mul ärganud.

Ilus isamaa, sind tahan
Palehigil harida,
Gesti koda, sind ma kaitsta
Tahan wara, werega.

Et wõiks Gesti isa, ema
Täita kodus kohusid,
Gesti lahked lapsukesed
Hoida orus talleksid —

Selle eest ma tahan seista,
Kunni tultub minu rind;
Selleks, helde taewa Iša,
Ise armus aita mind!

9. Ema piisar.

Ema, kui kurtzin su hõlmas,
Palawa piisara
Nägin su sinises filmas
Sala ma särawa.

„Emake, miks sina nutsid?“
Nõnda küüsin sääl.
Kinnale sina mind matsid,
Ei saand wastata hääl.

Emä, sind waewas walu,
Mida me rahwale
Toonud tormine elu,
Piinane, põuane.

Sellep ja paisunud palgel
Palusid südamest:
„Ilmade Issand, walgel'
Saada mu rahwakest!

Ustawaks' lapsi tall' laje
Jäada ja jurmani,
Gesti mulda neil' ase,
Anna siis wiimati!“

Emä, ei enam sa nuta,
Wiibid ju wõidu maal,
Widewik enam ei kata
Lapsigi okkajel raal.

Mille eest waewa ja näinud,
Palunud, wõidelnud,
Juba see täide on läinud,
Teuks ju tõusenud.

Priius, see leegib ju taewast,
Kumab kui kullane koit,
Priius meid wabastand waewast,
Walgufel, õigufel wõit.

Et see wilja wõiks kanda,
Tahan ka wõidelda ma,
Selle eest ohwriks end anda
Wara ja werega!

Ustavaks jääda jull' tahan,
Kodu, ja kullane,
Kunni ju rüppe ma lähen
Ihamaa mullasse.

Selleks olgu mul püha,
Ema, mis omaks mull' sai,
Kuna mull' imelik iha
Hingesse idule löi —

Ema, kui kurtes ju hõlmas
Palava pisara
Nägin ju sinises silmas
Sala ma särava.

10. Ahel langend.

Ahel murdund, lüüdi langend,
Maas nad põrmus meie ees,
Aga raske raua armid
Põlewad weel ihu sees.

Orjapõli, oh ja wali,
Kiiisujid me rahwa jõuu,
Wõtsid meeste mehe meele,
Wõtsid naese püha auu!

Sellepärast armid jäänud
Walutama wihaga,
Kannatad weel nüüdki kangeist,
Oh mu kallid kodumaa!

Aga waata, priius-päike
Lõusis kuldse kuma sees,
Ahel murdus, lüüdi langes
Selle püha tule ees.

Priiuswalgel' andkem ruumi
Sest siis hinge põhjani,
Siis ka armid terweks jaawad
Tema paistel peagi.

Priiuswalgel' saagem wahwaks
Tõtt ja õigust kaitsema,
Küll siis Gesti aajad läewad
Ditsma uue iluga.

Ahel murdund, ahel langend,
Maas ta põrmus meie ees,
Unugu ta mustad märgid
Terwe Gesti elu sees!

Gesti wainul, wabad mehed,
Seiske oma jala pääl,
Gesti naene, õitse sina
Walge roosina ka jääl!

11. Wiida.

Wiida, wahwa Sakalane, elu, jurma pääl,
Ehk küll wastaliji palju, kantsi kaitsis jääl;
Tupest wiimsed nooled lastud, tema seisab weel,
Mõdega teraga ta raiub wahwast oma eel.

Rüütli raual jeegi katkeb; tera kants tal käes,
Sellega weel priiust kaitses Wiida kanges wäes.
„Meeletu, end alla anna!“ hüüab wastane,
„Radund oled, ja ju rahwas, küpse surmale!“

„Ilmaski!“ Nii Wiida wastab, raiub edasi,
Istamaa eest mina maadlen — wiimse õhuni;

Kustub seegi, ammu pole weelgi wõitnud ja,
Ühe Wiida werest saawad tuhat tõusema!”

Ja ta oma mõega kantjul raiub, raiub weel,
Küütli rammul pole edu, wägimees on eel.
Kõikumata tema seijab, kaitseb wärawat,
Kuna määratumad hulgad wasta kárawad.

Weel neid kogub lõunest, õhtust tormil tuiskawal,
Pekswad ühe Wiida pääle raual raskemal.
Weel üks hoop . . . tal weri purstkas rinnast ojana;
Surrest ütles wahwa Wiida: „Ela, isamaa!”

Hiie puudest hilju, hilju, kohin läbi käis,
Märjal kastel ennast täitis kibuwitsa õis;
Lilled nutsid, et see Wiida langend abita,
Kuna wendi kohus mujal sundind wõitlema.

Kuid siis rasked, rasked sammud äkki kuulufid,
Mehi kogus kümnid kokku, wiimaks jadandid;
Sadadest sai meeste müüri; weel ta kaswab jää!,
Sakalaste terwe wägi — kantsi walli pääl!

Nool nüüd lendab nooli järel; Lembit juhatab
Ise wõitlust, kunni were laene ojakš saab;
Wastaliste juhataja, rüütel Rolandki
Sinna uppus, Wiida poja nool ta tabasi.

„Pakku, pakku!” kuuldaks hüüdwat nüüd ju
wihameest,
„Tuba tuhat wahwat tõusnud Wiida were seešt!”
Sakalased kange käega pääle kippujad
Murdnud maha, priiuslipu kõrgel tõstawad.

Kuna lipp jää! lahkest lehwi, tamme okstega
Lembit kangelaste hauda káskis ehtida.
Wiida seltsi sinna pandi weel üks nooruke,
Dlew, tema ainus poega — isa kõrwale.

Kuu, see kumab taewast kullal, tähed säravad,
Nagu rahu wäsiind hinge tahaks hüüda nad;
Lembit wahwa mõega naale ennast toetas,
Maitas üles taewa poole, ja siis tähendas:

„Kui weel Gestis mehi nagu Wiida pojaga,
Ei weel priius looja lähe, lange isamaa;
Kõrgem, kes sääl tähti üle, wiib meid wõidule,
Tuleb öögi, ta meid jaadab uue koidule!“

12. Kalew Jaani ööl.

Oh Jaani öö, kuis sääl kumab ju kuld,
Kui tähed säravad õnne tuld,
Kui walguse wõlwil nad walgivad,
Maas kaste helmed helgivad,
Ja pärja pununud hõbese
Kuu ümber õitswate lillede,
Kes üle ilusa isamaa
Kõik täitwad hörna õhuga.
Ja näe, kuis koidu kulla sees
Sääl kergib Kalewi kalm ju ees!
Ta ise hauast on tõusend sääl
Ja waatab kodumaa wälja pääl.
Kui Jaani ööl unes uinujad,
Siis luule wõimud, need ärkawad.
Ja kodumaa kohawa metsade all
Kuldkanuel on kaugele kuuldawal.
Siis kostab korraga sõdija samm,
Maad rõhub sääl malewa raudne ramm.
Nüüd mehed kõik Kalewi trooni ees,
See ise kui seletud walguse sees;

Ja kuna tal mõel on kangemas käes,
 Würst meestele hüüab nii wägewas wäes:
 „Kes priiust on kaitsenud mereni,
 Tema elab kui wõitja jurmasti!“
 Siis Olewí kellad, need kumisewad,
 Ja tõisedki häälele ärkawad.
 Ja kellade kullaste kõlade a'al
 Rauf joowib nii rahu ja õnnistust maal':
 „Kuna, koit, sa priiuseks jäädwasti,
 Tungi, koit, kodu wiimiseni rajani,
 Kuldrahus nüüd kojugu Gestlaste maa,
 Mille ijad wäetand werega!“
 Muu andes kustub siis rauane hääel,
 Kõit waitseks jääb Kalewi kalmu pääl,
 Taas läinud ta kaljuse kambrisse —
 Wait hingab Saani öö kullane.

13. Kuldpäikse nägin tõuswat.

Kuldpäikse nägin tõuswat
 Ma üle mägede,
 Ja õhtu kõrbe ilus
 Siis weerwat meresse,
 Ma kuulsin, koidu kumal'
 Säääl linnud laulsiwad:
 „Si üle ilma pole
 Kõll kodu kaunimat!“

Ma nägin tubli rahwa
 Siin täies mehetöös,
 Kes polnud otja saanud
 Ka pikas piina öös;

Kes mehe wiiji wõitles
Siin kodu kolde eest,
Truuts jessel' siiski jäädes,
Kui silm tal woolas weest.

Ma kuulsin, kuidas ema
Siin näitas wäetimal',
Kuis käsi risti panna
On wagal palujal.
Kuldkeeles feda tegi
Ja üliarmfasti.
Ei see mu meelest minna
Wõi ära ilmaski.

Oh kodu, kuldne, kaunis,
See püha palwe keel,
See kostku puhtas kõlas
Sull' ikka elu teel —
Siis õnneks tõuseb päike
Sull' uue iluga,
Ja õnneks õhtu läige
Saab öölgi järema.

14. Salme.

Mis kostab furwalt mäe päält,
Kus tammed kohawad?
Miks kuulufje säält nutu häält
Nii kibe walufat?
Mis auuwäärt Lembit rahwa ees
Sääl tähtfat jutustand?
Mis wäriheb jääl wana mees
Ja on nii kahwatand?

Boeg Endel koduist wälja läind
Ta kollet kaitsema,
Kuid surmanool, see teda näind
On rinda tabada.

„Kuid kas siis kurta?“ Isa just
Nii hüüab rahwale:

„Et tulgu tuhat õnnetust,
Ei mehed tagane!“

Ja waata, tuulel tuiskawal
Ju wälja tormand nad,
Ju weretöös on walli all
Sääl orus sõdijad.
Ja nende ees üks nooruke,
See mõeka keerutab,
Ja mitme, mitme waenlase
Ta põrmu pörutab.

Nüüd küsitaks: „Kes on see mees?“
Ei teda tuntagi.
Mis sest? Ta tungib tõiste ees
Kui wõitja edasi.
Ja kuhu wihas wirutas
Kord oma mõega ta,
Sääl wastalised kastiid maas
Ju rohthu werega.

Kuid waata, rüütel Roland weel
Neil' appi tulnud nüüd.
Ta taga tuhanded on teel
Ja kõlab sõja hüüd.
Ju mehe wasta seisab mees
Sääl möllus mäsjawas,
Kuid noorukene kõige ees
Sääl mõeka keerutas.

„Meid kutsub priius, isamaa!“
Nii tõusis kandli hääl
Nüüd Gesti leeris, „riisuda
Si suuda sina sääl
Meilt jeda, rõõwel, waid ja tea:
Kui kustub priiuski,
Kuldkumas tõuseb tema pea
Siis jälle uuesti!“

Kui kivihammas Roland nüüd
On kohtund, tarretand;
Tal ja ta meestel kandli hüüd
On kohtu kõueks saand.
Kuid hõiskel: „priius, isamaa!“
Siin tõusend maru hoog,
Ja iga uue pilguga
Sel paisund wiha woog.

Näe, kuidas meie malewa
Sääl wõitleb wahwaste,
Tal juhiks palja mõegaga
On jälle nooruke;
Rolandi rinda jelle raud
Su praegu libiseb,
Tal wõersil walmis häbi haud,
Ta wägi põgeneb.

Kuid wõitijad, need were teel
Ka langend Endlagi
Sääl sõjawäljalt leidwad weel,
Et matta auusasti.
Ja jelle kahwatanud käest
Peab kinni nooruke,
Ja jurub jeda kõigest wäest
Siis oma rinnale.

Kes siis see noor on? Alles nüüd
Nad teda tunnivad;
Üht neiu ehtind sõjaväed,
Kes leinas kallimat;
Truu Salme jee, kes mõnda meest
Wahwuses häbistand,
Kes isamaa ja armu eest
Dn wägilaseks saand.

Nüüd Endla haua ehivad
Nad tamme okstega,
Et sinna Salme armsamat
Siis unel' süngita.
Kuid Lembit õnnistawa kae
Dn tõstnud ülesse,
Ja hüüab üle oru, mäe
Nii kurtwa kodule:

„Kui kümme poega waenu teel
Dn langend weresse,
Üks tütar, nagu Salme weel
Sul jäänud järele —
Et sinu priius, isamaa,
Weel kardä häda tuld,
Weel läbi tormi mäsjawa
Sull' tõuseb koidu kuld.

Kui Gesti emad usinad
Dn kiitma lastele,
Kuis Taara tammed kohawad
Meil' ilu hingesse:
Et Gesti kodu, sinu wall
Siin wau ilma pääl,
Weel kostab tema warju all
Su kuldse kandli hääl.“

Nii Lembit. Waga Salme weel
 Jäi waike palwesse;
 Kuu tõusis õhtu eha eel
 Nii üliarmjaste,
 Kuld koha tamme kroonidest
 Nii hörnalt läbi käis,
 Ja hõbe kastet ülewest
 Jõi närtjind roosi õis.

15. Wäike koda, waike rada.

Küll oli wäike koda,
 Kus olen sündinud,
 Ja ees nii waike rada,
 Kus olen kõndinud.

Küll olid suured majad,
 Mis pärast nägin ma,
 Ja laiad ilma rajad,
 Kus kulda kuhjaga.

Kuid sinu poole süda
 Mind hüüdis üksine,
 Sa waike kodu rada,
 Ja madal majake!

Sää! jagasin ma walu
 Mu waeke rahwaga,
 Sää! löi mu hinge ilu
 Suur sõna: „isamaa!“

Ja kui ka tormid tulid,
 Sää! püha emakeel,
 Mull' juhatajaks olid
 Sa õige õnne teel.

Sel abil läbi marust
Ma murdjin wahvasti,
Sain wälja hädaorust
Ma wõites peagi.

Geist, wäike Geisti koda,
Mu suurem wara ja,
Su waitne rahurada
Mull' kallis otjata!

16. Õnne päewad.

Ma mõtlen päewade pääle,
Kus lusti ja iluga
Ma mängisin ija õues
Kord lahke lapsena.

Sääl oliwad lille õied
Nii ime ilusad,
Ja kodu koplis linnud
Nii armsast laulsiwad.

Need päewad on ära läinud
Ja mitme tormi sees.
Ma olen tihti käinud
Ja nutnud filmarvees.

Ja kuldne õnne päike,
Mull' temagi naeratas,
Kui ijamaast ja armust
Hing ennast rõõmustas.

Kuid siiski päewade pääle
Ma mõtlen ikka weel,

Kus lahted lilled õitjid
Mull' lapsena jalge eel.

Sääl saatis waga ema
Mind oma palwega,
Sest sain ma jõudu ja rammu,
Et tormis wõita ka.

17. Kodu.

Kui olin noor, mu süda
Mind kutsus rändama,
Et laia ilma koda
Näeks oma silmaga.
Nii mitme rahwa rajal
Ma olin ajuti,
Et leida kohta majal',
Kus jääda surmani.

Sääl idas — tühjad wäljad,
Ja jõed määratud,
Rohtlaaned puudest paljad
Mis põuas kõrwenud,
Siis rikkad wainud olid,
Ja mets, mis põline,
Täis looma karju kallid,
Kuid — kodu polnud see!

Ja lõunes kõrged mäed
Jäädawa lume all,
Ja järwil õite wäed
Sääl kaldal kosuwal,
Kus läbi lehte ilu
Kuu lumab kauniste

Toob läik'wal laenel elu,
Kuid — kodu polnud see!

Ja läänes pühad majad,
Nii kõrged, ilusad,
Mäel wiinapuude aiad,
Jões laewad wägewad,
Ja kaldal kantsid uhked,
Maal pered kõigite
Me wastu wäga lahked,
Kuid — kodu polnud see!

Oh kodu — põhja piinal,
Sa kaunis kodumaa,
Kus kuused sinu rinnal
On haljad lõpmata,
Kus õitswa põldudega
Sa kosud merela,
Kuis oled kallid wäga
Mull', kuldne kodumaa!

U. Pölkchau jäwle.

18. Gesti maale.

Üle maa ja merede
Ma käisin kauget rada;
„Ela, Gesti armuke!“
Hüüdsin säälgil üksine,
„Gesti maale, Gesti maale
Mul lauja leegib süda!“

Lõunes palmi latwadest
Mull' kostis ime toha;

„Laula!“ palus neiu sääl.
Nõnda vastas minu hääl:
„Gesti maale, Gesti maale
Mind kutsub armu iha!“

Ja kui kodu kaldale
Liugusin Lääne merel,
Sinu rinnal, armuke,
Hüüdsin koidu kullasse:
„Gesti maale, Gesti maale
Ma sentud waral, werel!“

Seda sidet ilmaški
Ei ütski mõju murra,
Käsi käes mu armuga
Tahan kodu teenida,
Gesti maale, Gesti maale
Ma elada ja surra!

19. Wiljandi kants.

7. mai l. p. 1602.

Wiljandi kantsi ümber,
Oh, kuidas kostis sääl
Mii kole sõjakisa
Ja hirmus waenu hääl.

Sest Poolakale pandiks
Nad tormis nõudsiwad
Me kodu kindlat linna
Su uhkust ülemaat.

Ei tema pühhas kijas
Nüüd pidand kuulduma

Jial enam sõna armust
Ja falli süuga.

Seft Jesuiitid jälle
Meil püüdsid käskijaks
Siin saada hingedele,
Ja waljuks isandaks.

Ja Fahrensbach, kes palgas
Du Poolakate pool,
See rüütel, wihas wandund:
„Ma tean, mis mu hool!

Ei enne süüa, juua
Ma taha poolegi,
Kui Poolakate käes
Du jälle Wiljandi!“

Kuid Wildemann, see wahwa,
Truu linna kaitstija,
Kes walli, mis ta warjab,
Küll jõuaks purusta?

Näe, mees jääl mehe rinnal,
Neil käsi on kui raud,
Ei see too hirmu neile,
Et awatud neil' haud!

Nad kaitswad kodukollet
Kui mehed kangesti,
Ja wanemate usku
Truu armus surmani.

Ei ilmas jõua murda
Neid palgaliste mõel!
See selgind; häda tooma
Peab Poola kullaist löeg:

Seft jellel' Juuda hinda
Kad palju pakkunud,
Kes kantsi teed neil' näitaks,
Kui wahid suitunud.

Ja häda! Äraandja
Döl ilmub tõesti,
Käes hele tõrwaküünal,
Ta sammub edasi.

Kuid kuula, Kõue kärin
Sääl äkki paugatab,
Kants liigub, kiigub, kõigub,
Maa lõhkeda ähwardab.

Käe, püssirohu kelder
Du lennand õhusse,
Wist jäde tõrwaküünlast
Du langend rohusse.

Ja äraandja ise,
Waat', ta on kadund mees,
Ei temal kullast kasu,
Ta ujub were jees.

Mis Jahrensbach'gi wandund,
Ka see on tõeks läind:
Uut päewa, et süüa, juua
Ta pole enam näind.

Kuid Wildemann, see wahwa,
Mis kallist mehest jaand?
Kõik kadus tema ümber,
Ta täitja terweks jäänd.

Ta ise ja ta mehed
Du põrmus põlweedel,

Kad kiitwad Iša armu,
Kes ligi omastel —

Kes uhke hõela maha
Ta järjelt kufutab,
Ja waeße alandliku
Weel põrmust ülendab.

Jah, äraandja sureb,
Ta kaub häbiga,
See pääseb, kellel püha
Du uist ja isamaa!

20. Wiljandi.

Kui ju waremete wäljalt
Waatan, wahwa Wiljandi,
Ulla lahke järwe poole —
Waatan waimus tagasi!

Waatan raske aja pääle,
Mis sull' koitis, Sakala,
Et sult wõtta püha wara,
Sinu priiust, isamaa!

Mõtlen, kui jääl hõbe laened
Päewa paistel läigivad,
Need on, oh mu Gesti rahwas,
Sinu filmapijarad!

Ja kui werew koidu kuma
Wiib need laened läikima,
Mõtlen: see on Gesti weri,
Mis siin auras ojana!

Walu oja, walu oja,
Hüütaks sind ju täna weel,

Djate, kes järme poole
Tõttad alla fiirel teel;

Oja, kelle kaldal kaitšid
Išad priiust fangeſti,
Waba meeste elu wara
Kaitšid funni wereni!

Wiljandi ja Baluoja
Silmawete järwega,
Mis teil mulle kuulutada,
Et ma ilmas unuſta!

Wereni ka tahan mina
Seista, priius, ſinu eest,
Et ei ſeda ükski wõimus
Kiijuks Geſti rahwa käeſt.

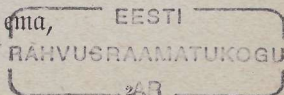
Sinu werel wäetud piinal,
Oh mu fuldne Wiljandi,
Tahan truuduſt tõutada
Kodu koldel' ſurmani.

Sinu waremete wäljal
Tahan ſeda wanduda:
Et ma elan, et ma ſuren
Sulle, Geſti iſamaa!

21. Nad kõigest wäest püüdsid.

Nad kõigest wäest püüdsid
Su põueſt mind peleta,
Mu rahwas, mu helde
Mu püha iſamaa!

Kad kiitsid õitsewat õnne,
Mis saaks null' kingitud,
Kui sinu keele, meele
Ma oleksin jalamud.

Ma jaada rohket rikkust
Ja wara oxfata,
Kui, kodu, ju kallist kombeist
Ma saaksin lahutama.

Kuid mis, mu helde ema,
Sa mulle õpetand,
See üle kõige ilma.
Mul ükski kallim and!

Ja olgu wõerjil kirstud
Täis kulda kuhjani —
Mu waeses Gesti kodus
Ma rikkam ommeti.

Siin wanemate waimus
Tõbb, auusust, ustawust —
Ja selle pääle paneb
Just Jumal õnnistust.

Sest warast kinni hoida
Ka tahan minagi,
Truuks tahan talle jääda
Ma kummi surmani.

Ei jõua ükski wõimus
Su põuelt mind peleta,
Mu rahwas, mu helde ema,
Mu püha isamaa!

22. Ürka, Gesti!

Gesti, mu ilusam isamaa,
Ema, ja armas ja hella,
Küll oli kaua sul kannata,
Kas ja ei taha kord pääseda,
Pääseda waludest walla?

Kas ja küll asjata rajasid
Soosse õitjewa aia?
Asjata arule ajasid
Waud, ja wereni kaitjesid
Kullase kodumaa raja?

Kas tõest' asjata kõlanud
Oleks jull' Wäinamo kannel,
Asjata muinased laulitud
Ilu jull' hingesse walanud
Oleksid õndjamal õnnel?

Ürka, Gesti, siis lõpeb öö,
Tõuse, ju näikse koitu,
Tõuse, wõta sa pannel ja wöö,
Walguse wastajed põrmu ja löö,
Priius, see pakub jull' wõitu!

Walwad ja, Gesti, walwsaks jääd,
Ei julle ähwarda häda,
Kui aga uinud ja unustad
Rahwa ja, kellelt sa rammu jaad,
Surmale wiib sind ju rada.

Gesti, mu ilusam isamaa,
Ema mul kallim ja kullast,

Küll oli kaua jul kannata,
Ei nüüd enam sind rõhuda
Lubata walguje wallast.

H. Geneži järele
Soome teelest.

23. Sa küsid.

Sa küsid: miks ma laulan
Weel ikka isamaast,
Weel ikka noore armu
Kuld õite õnne a'ast?

Ma kostan: taewas kinkis
Mull' ise isamaa,
Kus ingli käsi ehtis
Mind armu õitega.

Ja õitswad õied panid
Mull' kandli kõlale,
Kuis võiksin wait siis jääda,
Kui kosub lilleke?

Ei, kui weel taewast alla
Mull' hiilgab tähti ilm,
Kui armust juttu ajab
Weel lilled' lille film —

Nii kaua tahan kiita,
Sind, püha isamaa,
Kus arm nii hellalt ehtis
Mind roosi õitega!

24. Müüd üles, wennad, wennad!

Müüd üles, wennad, wennad,
Su lumab koiduke,
Ja isamaa, see hiiuab.
Meid tööle, teule.

Müüd wälja mõitlusele,
Et kauks pimedus,
Et langeks wale wari
Ja rahwa rumalus.

Müüd tööle, et ferd tõuseks
Ka öied Gesti teel,
Ja rahwa rinnus jureks
Kord madal orjameel.

Kui keegi unustanud,
Kus tema isa õu,
Sääl toetagem nõtra
Ja andkem õiget nõuu.

Kuid, kes ei seda taha
Ja põlgab meelega,
Mis hella ema rinnal
Ta õppind lapsena —

Meil enam wennaks pole
See wilets, waewane,
Kes julgeb mõeraks jääda
Kuld kodu kaldale.

Ta'st kõrwa, hoidkem kõrwa,
Ta taub kohtu all,
Mis Jumal kinnitanud
Ta käsu põlgajal'.

Me jäägem wendi sekka,
Kes teewad auujat tööd,

Ja Gestift peletagem
Ka wiimast orja-vööd!

Me ijamaa, me ema,
Ta püha palwe feel,
Ta kasuks tööle, teule
Me terwel elu teel!

Seks üles, wennad, wennad,
Ju kumab koidute,
Kui priius pühaks sihiks,
Koit wiib meid päewale!

25. Kaupo, Liivlaste wanem.*)

Kust Koiva mööda kohises,
Ta kaldala Kubesalus
Suurt rõõmu pidu pühitses
Wanem Kaupo omas talus.
Sest poja Anno kihlanud ta
On rikkama rüütli tütreaga;
Kes kosunud jääl kuulhas kojas
Kui koidu kastes lilleke,
See pidi nüüd koitma kanniste
Kui kannike Kaupo majas.

See päraist kohas kallis wiin
Sääl pidupeekerist üle,

*) Kõistitud a. 1192. Käis a. 1203 paawsti Innocentiuse III. jutul, suri a. 1217. Teda peerasse tähtsa Lievenite perekonna esivanemaks, kelle keiser Nikolai I. würsti seisusesse tõstis. Würst Karl Lieven oli rahwawalgustuse minister 1828—1833.

Sääl kõigist on kangel mure piin,
Ja ilul hiilgamas pale.

„Kuid kussa on lahke laulumees?“

Nüüd hүүdis Kaupo tõiste ees,

„Kes meile siin mõnu tuua
Wõiks oma laulu ja luulega,

Kui jumaline rääkija
Meil' piduksa löbu luua.

Siis lasti sisse laulaja,
Kel käes kullane kannel,
Ju hõbe hiuksid kandis ta,
Silm säras tal õndjal õnnel.
Ja sest ta kannel siis kõlises,
Mis jureliku südames
On kaunis ja kõrge ja püha,
Ja mis, ehk langend hauasje
On äkki õitsem õiete,
Weel jүүitab hehkiva eha.

„Kuid, Kaupo, kas ja käskida
Si tahta nüüd laulikule,
Et pidukannel leekima
Wõiks tänaajeks isetule?“

„Si laulaja minu käsu all,
Ta käskija, see on kõrgemal,
See talle hingesse annab,
Mis taewa särast salamast,
Ja ilu ilmast ülewast
Meil' kaduwasse ta kannab.

Kuis kergib kewadine toit
Ja tõrjub tormide wäe,
Kuis ehiv kullase päewa wõit
Siin ilul oru ja mäe;

Kuis ärganud armu ime töö
Meil ajab hingedest mure öö —
Nii laulaja laulu loogu,
Prii kõigist käsu pacladest,
Mis woolab tal wabaſt ſüdameſt,
Sell' andku ta wägewat hoogu."

"Kord küttime läks kange mees,"
Nii ärkas ſiis keelte koha,
"Ta sõjaratſul sõitis ees,
Pois jäanud taſt wähe maha.
Ja uhke sõjahobuga
Pea läbi metsa jõudis ta,
Kuid mida ta nüüd jääl nägi,
Kui kiwide koorem langes ſee
Ta kangelase rinnale,
Ja hingel' tal walu tegi.

Ta nägi risti mäe pääl
Kui armu ja õnne tähe,
Kuid koldunud luud ta kaldal jääl,
Need olid ta ainus ehe!
Nii kaugele, kui ta waade käis
Ja teraw ſilm tal näha wõis —
Kõik oli kui wande wäli,
Kus meri ojana woolanud,
Maa oli laaneksa laastatud,
Ja üle taſt käinud tuli!

Kus õhtutel hõisanud rõõmu hüüd,
Kui loomad jääl tulnud wainult,
Sääl waesus walitsejaks nüüd,
Oht käiwandjaks on ainult.
Näe, praegu täidab adra ees
Sääl hobu ajet wäsinud mees,

Ja naene, see juhü pära : . . .
Nii hädas jääl põldu hariti,
Et nälja wasta wähegi
Saaks hagana leüwa wara.

„Jah, kole sõda, see ju järg,
Ehk süüdlane oleu ka mina,
Kui mõnigi silm on Liüwis märg,“
Kütt õhtas, „oh taewas sina,
Mind ise nüüd aita armuga,
Et haawu jõuaksin siduda
Ma finni weel — risti koidul;
Et, armastuse kuningas,
Su sõna üksi mõjumas
Siin oleks nüüd wäel ja wõidul!“

Ja hobu seljast sadulast
Ja astus nüüd põllu pääle,
Ja terwitades lahkemast
Siis kündija paari poole.
Ja adra ette pani ta
Nüüd sõjahobu rutuga,
Ja awitas põllu pinda
Siis oma hariduse nõuul
Ja oma täiel mehe jõuul
Sääl heasti ära künda.

Ja waeje rahwa õnnigi
Siis astus weel kangelane,
Mis elus ta õppind, hellasti
Ja siin kui abiline
Wõis haige woodil awalda;
Ja kannupoisi hobuga
Ja käskis weel omast tojast
Pea tunna, mis see ial wõis,

Kõik kannud ja kõik korwid täis,
Et põgeneks puudus majast.

„Teil' tuhat tänu kõige eest,“
Mees ütles, „siin hobu jälle!“
„Ei jeda ma võta sinu käest,
Du vastus, „see omaks jääb sulle.
See hobu, mis olnud adra ees,
See enam verise wau sees
Ei tohi jooni a'ada;
See tehku üksi rahu tööd,
Ja aitku, et su mure ööd
Wõiks peagi otja saada.

Seis selle omni asemel
Sull' kingin ma uue koja,
Su waeje kodu wainudel
Sull' rajan siin rahu maja.“
Nii kostis lahke kütija,
Kel meelest nüüd läinud kütida,
Ja kes weel päälegi selle
Siin sagedast laanest läbi käis;
Kuid ei see olnud were reis,
See abi tõi haawadelle.

Ja waata, died ärkasid
Ja katsiwad Koiwa kallast,
Näe, tänu lilled tärkasid,
Sääl nende waewaste wallast,
Kell' aitajaks saanud wägew mees,
Kes ära tunnud nende sees
Weel oma liha ja were,
Kes, ehk ta tõusnud kõrgesse,
Weel tunnistanud lahkestest:
„Sääl allgi mu jugu ja pere!“

Jah, ehk ta tõusenud pilwini —
 Ei uhkeks ta saanud pole,
 Ehk Innocentius isegi
 Ta poole pööranud pale,
 Ehk Roomast tema fullaga
 Ja õnnistusel tulnud ta,
 Ehk ristirüütliid weel teda
 Siis waral ja wäel ülendand
 Ja teda üksi auustand —
 Ta hinge ees wendade häda!"

Nüüd wesiheks sai Kaupo film,
 Sest selgetks talle ju saanud
 Nüüd korraga see ime ilm,
 Mis kannelnit kujutanud.
 Ta ise oli see sõjamees,
 Kes tõusenud kõige rahwa ees,
 Ja laulit, kes teda kiitnud,
 See oli wäsinud raugate,
 Kell' põllu pinda lahkeste
 Ta oli harida aitnud.

Ja weel ta silmil' selgines:
 Ta oma, ta wendade pesa,
 Kel wiimsil walu woogudes
 Saand omaks nii raske oja —
 See olnud koidul kumawal
 Kord jellesama tamme all,
 Kus laulis neil' künnilindu:
 „Kus sinu kätki kiitusi,
 See paik on püha, ja ilmaški
 Su meelest ta ära mingi!"

„Et, Kaupo, ja seda ei unustand,"
 Weel uueste kannel kõlas,

„Mis ema hõlmast ja omandand,
Et see ju hinges nii elas,
Ja et meid waejid wemmaks ja,
Kui sina tõusid tähena,
Weel pidasid ühte lugu,
Siis Jumal sind ka õnnistab,
Põlwe põlwe kõrwal põrmuks saab,
Kuid elama saab ju jugu.

Ja kui siis tulewajel a'al
Siin tõusenud kotka tiivad
Kord rahwaid kaitsewad rahu ra'al,
Nad sinu sugu siis wiivad
Weel wasta suurema auule
Ja suurema wäe ja jõuule:
Siis kroonitaks würostikroonil
Su poegi kõrgema kätse pääl,
Nad seisawad nende seltsis jääl,
Kes toeks on põhjamaa troonil.“

„Mis tulewikus Jumal teeb,
Ta nõuul see üksi on teada,“
Nii Kaupo weel, „kuid seisma jääb,
Mis seaduseks wõtnud ta seada:
Kes tema armust tõusenud,
See kalju, kust ta kaewatud,
Si meelest tal minna tohi!
Kui see ka leinalepa all,
Kust algus filmapijaral,
See paas on rahwaste põhi.

Kui, lapsed, siis Liewis kõnnite,
Teil' kostab ta metsade koha,
Kist õnne täheks me kodule,
Kui tõuseb taist armu eha.

Kas oma wendi tunned ja?
 Teilt küsib ikka kodumaa,
 Ja mida enam sulle antud,
 Kui sina tõusnud wendi eel,
 Siis seda enam täita weel
 Sull' kohuseks pääle on pandud."

Mis Raupo öelnud, tänagi
 Ma kodu kaasikust kuulen,
 Ma kuulen, kui ma vaikfesti
 Ta tammikus laulukest luulen:
 „Kas oma wendi tunned ja?“
 Sult nimelt küsib kodumaa,
 Kel häll oli waeses talus,
 Ja kes ja siis nõnda tõusenud,
 Et pidu laulu lauletud
 Sull' kõrges jääl Kubejalus.

26. Raat.

Sinijärwe kaunil kaldal
 Kaswas niidul kasepuu,
 Kase kõrges ladwas laulis
 Lahke laululinnu suu.

Lind see hüüdis: „Üle ilma
 Ilus Gesti ijamaa!“

Raat, see oma walget wõõkest
 Waatas uhke meelega.

Üle järwe torm siis tõusis,
 Murdis maha kase puu,
 Ijamaa weel ilul hülgab,
 Nagu laulis linnu suu.

27. Minu ilus isamaja.

Minu ilus isamaja
Järwe kauni kalda pääl,
Kus ma kuulsin kulda kõlas
Hella emakese häält;

Sinu ilust tahan laulda,
Olgu film ka walu wees,
Waga wanemate wiisi
Tahan kiita ilma ees;

Kiita, kuis siin palgid pani
Polehigi paigale,
Kiita, kuis siin nende warjus
Auusus leidis aseme;

Kuis siin isa wahwa käsi
Pani põhja tõe teel,
Seda ehtis lilledega
Ema arm ja ema meel.

Sest, mu ilus isamaja,
Kuldse emakeelega,
Sulle elan, sulle juren,
Sulle — püha isamaa!

28. Priinsepühaks 26. Märtsil 1900.

Sa tunned maad, mis oli ohtamas,
Kii kaua, kaua orja ahelas,
Mis wägiwald ta ümber sidunud,
Et waese wiimne jõud ju sidunud?
See maa on prii, on prii,
Ja selleks üksi jääb ta jäädwasti!

See maa, mis nõnda laua kannatand
Ja hirmsas häda ohus ahastand,
See maa on meie püha Gestimaa,
Kel omaks olen ihu, hingega:
See on nüüd prii, on prii
Ja selleks jääb ta kunni otsani!

Kust priius tuli? Jeda küsid ja,
Ta tõusis taewast, sulle koston ma;
Ta ärkas äkki, nagu kuldne koit,
Kui öö on läind ja walgusel on wõit:
See maa on prii, on prii,
Ja selleks jääb ta kunni otsani.

Kuldjärjelt hüüdis helde päästija:
„Oh Gesti, ärka, ole prii nüüd ja!
Ja ahel murdub, maas on sidemed
Ja põrmust tõuswad üles tuhanded:
Sest maa on prii, on prii,
Ja selleks jääb ta kunni otsani!

Nüüd priiuskoidus käi ja jäädawas,
Mu waba kodu, tänus wagamas;
Kuis priiust kaitstud sinu wanemad,
Kii ärgu olgu sul'gi kallimat:
Su maa on prii, on prii
Ja jäägu selleks kunni otsani!

Mis ema hõlmas oled õppinud,
Ta palwe keeles sulle kingitud,
Sest jurmani, mu rahwas, kinni pea,
Siis on sul maa pääl kõige ülem hea!
Siis oled prii, jah prii,
Ja selleks jääd sa kunni otsani!

29. Dr. Jakob Surt'ile, tema 60. sünnipäevaks 10. Juulil 1899.

Kuus aastakümmeid seft, kus Cesti talust
Sa tõusid meile, kallim Cesti mees,
Kus sugurahwa rõõmuft ja ta walust
Sa wõtsid osa tähtsa aja sees.

Et Cesti waim meil wõjuks Cesti pinnal,
See kasuks said ja kangeks wõitlejaks,
Mis omaks jaand ja waga ema rinnal,
Ka lastel' püüdsid teha tulusaks.

Jah, Cesti keel ja Cesti waimu wara —
Kuldsooned alles sina awand sel,
Sa näitafid, kuis siitki taewa sära
Me hinge langed imeleefidel —

Kuis alles see, kes auustab isa, ema,
Ja waba wanemate waimu, meelt,
Ei elu tormides ja taganema,
Ei efsima ka õigelt usu teelt!

Ja kui ka põuas närtsind mõni idu,
Mis koidufastes sina istutand,
Ei iial lõpe wennarmu pidu,
Mis sinu waimust waimustuse jaand.

Seks tänagi meil õnneks tõutada:
Me tahame kõik, nagu sinagi,
Ka ihu, hinge wäest armastada
Me ifamaad ja rahwast surmani!

30. Priinsepühaks 26. Märtsil 1901.

Päew oli läinud looja
Ja kole, kole öö
Sind kattis, Gesti kodu,
Kus osaks orjatöö;

Kus wabaduse wara
Ju ammu ununud,
Ja hõelus okaskrooni
Sull' pärjaks pununud.

Süis aga idast jälle
Meil' tertsis foidute,
Ja kojast priiuspäike
Läts lausa leegile.

Sest Aleksander awas
Tall' kuldse wärawa,
Kust pidi Gesti kotta
Ka walgus järema.

Ta särab, särab, põrmus
Dn murtud ahelad,
Ja orjawitsa wainult
Ju öied tärkawad.

Kad tärkawad weel täna,
Prii terme Gestimaa,
Si tohi enam toorus
Meid õiji rikkuda.

Meist jaagu tänuwannit
See isa hauale,
Kes rahwa õhkamise
Dn pöörnud heldeste.

Setš priiusdied õitsku
Nüüd ärgand Gesti teel,
Siin ärgu mahti saagu
Ei ilmas orjameel!

31. Priiusepühaks 1902.

Aleksander andis käsu:
„Drjakdied, katlege!“
Ahel purus, piina asu
Piiraw wall sai põrmusje.

Drjabö, see äffi ära
Kadus Gestist hirmuga,
Priiuspäitse püha jära
Hakkas kullal kumama.

Körgel käsul wabaks saime
Nõnda häbi, häda seeist;
Priiuswalgel praegu käime, —
Andkem tänu selle eest!

Olgu selleks orjamärgid
Kadund wiimsed Gesti teelt,
Wale wõrgud, waenu wärgid —
Põlatagu orjameelt!

Omäl jalal, oma jõuuga
Geistku marus Gesti mees,
Wanemate wahwa nõuuga
Wõitku tema tormi sees.

Ärgu wõderast armuist püüdku
Tema iial elada,

Kõige ilma ees ta hüüdku:
„Ole prii, mu isamaa!”

On see nõnda, priiuspäite
Läheb täie leegile,
Balab wälja eluläite
Üle Eesti wainude;

Kuldab weelgi kalli hana,
Kus see isa hingamas,
Keske murdis raske raua,
Drjapaela purustas.

32. Mu süda.

Sa küsid: kus mu süda
On sooja soowiga?
Ma wastan: „sääl, kus häda
Mul kardab isamaa!”
Ta walu minu walu,
Ta wõit on minu wõit,
Mu hinges ärkab ilu,
Kui talle tõuseb koit.

Mu hinge kuldne sibe
On ta'ga ühendand,
Kui teda taewa tõde
On wara walgustand,
Kui selle poole sõudis
Ju lahke lapsemeel,
Ja wennaarmu nõudis
Mult püha emakeel.

Jah, wanemate wainul,
Sa kuldne emakeel,

Mind jaatsid waral' ainul',
Mis kindel eluteel;
Sa näit'sid hädaorus
Mull' rada rahusse,
Kuis mäsjawaski marus
Ma jõuan wõidule.

Su siju, priius, püha,
Ma nõnda tundma sain,
Mis hinge õige iha,
Ma oma hinge jõin;
Tõtt nõuda, õigust mõista
Nüüd tahtsin minagi,
Ja waral, werel seista
Ja eest ka surmani.

Nii waeste wendi walu
Ka minu waluks sai,
Kui ärkas nende elu,
See mulle rõõmu tõi.
Ma nägin selleks waewa,
Et kauks orjameel,
Ja juhiks hingi taewa
Mu püha emakeel.

Seepärast on mu jõda
Su oma, isamaa,
Sa kallid kodurada
Su palwe keelega;
Ja waitab ükskord tema —
Ees waitfelt paluge,
Nii pange puhtanema
Ja kodu mullasse.

33. Kodu roos.

Ma käisin kodu rajal,
Kus olen süündinud,
Ja ema käe najal
Kuldoidul löndinud.

Säält roosi wõsu wõtsin
Ma üles mullaga,
Ja uues kodus panin
Ma selle kaswama.

See tärkas imeilus,
See kodus kaunisti,
Nii nagu mujal öied
Si hiilgand ilmaški.

See kodus, et ta juured
Weel kodumulla sees,
Mis waga ema kašnud
Kord oma filmawees.

Koos, kodu pühašt kojast,
Mull' õnneks õitse ja,
Kui lapsepõlwe rajast
Ka pean lahkuma!

34. Wäljarändaja.

Ma olin maha jätnud
Mu kodu kullase,
Kui isa, ema matnud
Ta püha mullasse;
Ma rajand wõbersil koja —

„Siin on mul õnne maja!“
Nii siis ma hõiskasin.

Ja mõnda mõnu näinud
Sääl olen mina ka,
Kui päevatööd ma teinud
Sääl valu, waewaga.
Kuid weeres õhtupäike,
Ei enam õnneks kõike,
Wõind mina tunnistada.

Kord kurtisin mäe sõrwal
Sääl mures muljuwal,
Kus risti risti kõrwal
Ma nägin puude all,
Ja okstes keskelt õiji
Lõi oma wilund wiisi
Üks laululinna.

Ta wiis, see kurwalt rajas,
Mull' hüüdis hingesse:
„Sa waene, wõeras rajas
Ei õnn jull' õitsene,
Et hauad maha jätsid,
Kus omad maha matsid
Sa kodu mullasje!“

35. Kodukoht.

Ma seisin kõrgel mäel
Ja waatsin kaugele,
Kas mull' ehk silma paistab
Mu kodukohtake,

Kus noore põlwe päewad
Mull' tumand kullala,
Ja hella ema hõlmal
Ma hingand lapsena.

Maad kattis raske udu
Sääl finni koguni,
Ma kallist isakojust
Ei näinud midagi.
Mu kuldseid nooruspäewad,
Keed ammu mööda läind,
Ja kangel' kodukohast
Mind eluõditlus wiind.

Kuid siiski üle udu
Ja läbi tormide
Mull' ilmub hinge ette
Mu kodukohake;
Ma näen sind, kallis isa,
Su auusas mehetöös,
Kuis selles ustaw olid,
Ka musta mure öös.

Ma kuulen, hella ema,
Kui hüüaks praegu weel
Mull' noore hinge sisse
Su lahke palwe keel:
„Laps, üle kõige tarda
Sa püha Jumalat,
Ja armasta ka wendi
Ja kallist kodumaad!“

See täst, oh kuldne ema,
Mull' on nii kalliks saand,
Ja läbi mitme maru
Mind kaldal' juhataand.

Su palwe waim mind kattis,
Kui olin häda sees,
Ses kaitseingliks olid
Sa ise minu ees.

Seepärast fergi, udu,
Sa kodu mäele
Ja, paksud pilved, tõuske
Ka üles taewasse,
Ei wõi sind, ijamaja,
Ma iial unusta
Su waga ema palwe
Ja kuldse keelega!

36. Kangel.

Kangel, kangel waatan
Sinna tagasi,
Kus mu kallis kodu
Kumas kaunisti
Koidu fulla sees,
Õhtupäikse ees.

Wõerjil, wõerjil walus
Haaw mul südames,
See mu rinda sündis
Sinust lahkudes,
Kodukohake,
Kannis, fullane!

Kangel, kangel kurdan
Südamega siin,
Mida murda tahab

Hirmsa häda piin,
Kõnda üksina,
Üksi hüüan ma:

„Kõju, kõju saatke
Wäsiind rändajat,
Laste teda näha
Kord weel kodumaad,
Ja ta püha pind
Siis see katku mind!“

37. Cesti jüda, ära ja.

Cesti jüda, ära ja
Hädas kõhe ehmata,
Ei ja lange, kui su eel
Tõde juhiks eluteel.

Kulla kuhja näidaku
Wõerad, mis on määratu,
Mida wõiksid walega
Pea omal' pärida;

Tõde juure auususes
Jää ja jüski üksines,
Mille cest su wanemad
Elasid ja juriwad.

Tõde, see on kalju müür,
Tõde rahwa laewa tüür,
Kui ta muudub wiha wäes
Tuul siin tormiks tema ees.

Tõde, see on Jumalast,
Küll ta ise ülewaft

Juhatab sind kangel käel,
Annad auu ja tema tõel'.

Mõnda, Gesti süda, ja
Ara hädas ehmata,
Ei ja lange, kui ju eel
Tõde juhiks elu teel!

II. Armastuse aukuks.

Armastus on taewa säde
Oma püha tulega,
Mis on õndsus, ei ja tunne
Sing, kui sa ei armasta.

38. Kuningatütar.

Üks kuningatütar kõndis
Kord mere kalda pääl,
Ja wasta tuli talle
Üks tüla karjus sääl.

„Koor karjus, mu kotta tule,“
Ütles kuningatütar tall,
„Küll on mu kuldses õues
Sääl ilus ülewäl!“

„Ei sinu kotta ma tule,“
Wastas waga tarjane,
„Ma alla tallede juure
Jään mere kaldale.“

Eiin lahkes Looja ilmas
Kuld palgaks mul priius on,
Ja waata, jääl waeses majas
Wull' koidab ka armu õnn.“

Miks kahwatas kuningatütar
Nüüd äkki ära jääl,
Miks, kui ta toju jõudis,
Tal piisar palge pääl?

39. Minu päewapaiste.

Mul on üks päewapaiste,
Nii kaunis, kuldane,
See särab armu mere
Mull' iluks hingesse.

See kahest sinisilmast
Mull' tõusis ime wäes,
Kui olin üksi, waene
Maailma maru käes.

Las' jeda päikest paista,
Oh Ija, taewas ja,
Mull', kummi õhtu hõlma
Ming kutsud uinuma!

40. Karistus.

Mis mina põues peitsin,
Ma olin salanud,
Ta sügawasse põhja
See oli warjatud.

Kuid sulle, kuldne kewad,
Mu süda awanes,
Kui õitswa roosi nägin
Ma orus oma ees.

Nüüd minu jala soowist
Sääl kõlab mets ja maa,
Kuld roos, kuis seda wõisid
Kõig' ilmal' ilmuta?

Sind jeega karistada
Nüüd tahan waljuste,
Et orust oma õue
Siit wiin sind, roosite!

41. Mull' linnukene laulis.

Mull' linnukene laulis
Kord laulu ilusa,
Ta laulis sinisilmist,
Ja sinust, mu isamaa!

Koit sinisilmist säras
Ja tõusis mull' tõeste,
Kui kuldjel õite ajal
Arm ärkas hingesse.

Ja isamaalgi olen,
Kus kostab mu emateel,
Ma maitsnud ime ilu
Ja armu, õnne teel.

Siis, Issand, ja ise warja
Mu armu ja isamaad,
Kus lahted lauluwiisid
Mii kaunist kõlawad.

Ja mis mul noores põlmes
On laulnud linnuke,
Kõit jeda pühaks waraks
Las' jääda kuldkodule!

Majorenhofis VII. 22. 1900.

42. Oh kodu, mu fullane kodu.

Oh kodu, mu fullane kodu,
Kui kallis oled mul ja,
Ei iial ju võjuvalt wäljalt
Ma tahaks küll lahtuda,
Sa kodu, mu isade kodu,
Mu ilusam isamaa!

Ja kodus, mu armuke hella,
Kui armas ja oled mul ka,
Mis õitel isamaa pinnal
Koit kujutab fullala,
Kõit alles mõistan ju rinnal,
Mu kuldne armuke ja!

Koit, kuma siis kuldsemal kumal
Siin üle mu isade maa,
Ja armuke, hiilga ta ilus
Sa hörnana õiena —
Ma sinu eest wõidelda tahan,
Kuld kodu, ja armuke ja!

Jah kodu, mu kullane kodu,
Ja kullane armuke ka,
Truu armu ju wasta ei teegi
Saa rinnast mul riisuda —
Sull' üksi ma elan ja suren,
Kuld arm, ja mu isamaa!

Majorenhofis VII. 21. 1900.

43. Kase all.

Kase ladwas, kodu kingul,
Taja mängib tuuleke,
Kase warjus kurdan mina,
Waatan waimus kaugele;

Waatan õitswa õie aeda,
Mis mull' kosus forraga,
Kui mull' õöpik hakkas laulma
Armuist ime ilula.

Oh need õied, noorusõied,
Need on närtjind ammugi,
Aga õöpik, weel see hüüab
Hinge üpris hörnasti!

Ja kui taja kuldakewad
Kase ofsi kahistab,
Taja lehwib tuulekene,
Ging mul jälle nooreks jaab —

Nooreks, nagu õnne ajal,
Minu kuld, ju rinna na'al,
Kuna tacwas meile naeris,
Kannid õitfid kodumaal.

Ja siis kodu tingul hüüan:
„Lille loor, ja närtsi ka,
Arm, see igaveste elab,
Koidul tosub isamaa!“

44. Roos.

Ma talle roosi andsin
Ju mõne aja eest,
Küll on nii mitu aastat
Wist mööda läinud sest.

Mu roosi tema kandis
Siis oma rinna pääl,
Kui rõõmus olin mina,
Et roosi nägin jääl.

Kuid sügise siis tuli,
Ja roos, mu roosike,
See närtsis, õie ilu
Tal langes hauasse.

Küüd läinud ma ta meelest,
Münd unustanud ta,
Kui mul mu roos weel oles,
Eht õnn mull' koidaks ka.

Soome keelest.

45. Mifs?

Mispärast, kuldne armuke,
Kui päeval olin su'ga ühes,
Ma läbi metsa rooside
Weel kõnnin võõre undki nähes.

Ja kui ma päeval iialgi
Metsroosidest ford läbi läen,
Kuis tuleb see, et uuesti
Ma unes sinu fuju näen?

M. Berni järele.

46. Närtsinud roos.

Roos on närtsinud, nuta, nuta,
Kaeba, lahke lapsuke,
Ei sa enam tema õisi,
Pane oma rinnale!

Roos on närtsinud — küll ma kaeban,
Kaeban leina lauluga,
Kuis mul ford see kannikene
Oli kallis otsata —

Kaeban kunni õhtu wilus
Kannid kurtwad kaste sees,
Siis ma usun: minu roosi
Nutawad nad silma wees!

Majorenhofis VII. 21. 1900.

47. Kui kurtsein.

Kui kurtsein kurtwalt koidu a'al,
Ma nägin kanni karjamaal,
See oma õie kullase
Just awas tõuswa päewale.

Ja kurbus kadus minulgi
Müüd silmapilgul koguni,
Ma maatsin üksi roosi pääl,
Mis toitis kastes minu eel.

Dh roosite, jind tänan ma,
Sa oma ärgand diega
Mull' kewadiseks päewaks said
Ja hinge ime ilu töid!

48. Woog kohab.

Woog kohab ja tuule tuijus
Säääl laened langewad,
Mad kannawad ära kaugel
Mu wara kallimat.

Ja kaldal kurdan mina
Ja palun südamest:
„Dh Issand, warja ise
Mu kullast armukest!“

Ja kuula! Torm on waitend
Ja päike naeratab,
Ja mere hõbepeeglis
Ta ennast peegeldab.

Sest, armuke, mäsjawal merel
Sa ära muretse,
Pea heljud ta särawal seljal
Sa kodu kaldale.

Ja mingu weel kohama meri,
Du süda siin südame na'al
Ei ehmata enam meid laened —
Siis oleme rahu maal!

Majorenhofis VII. 16. 1900.

49. Üks noor mees.

Üks noor mees armastas neiu
Nii palawa armuga,
Et wara ja werdki oleks
Ta pärast wõind ohwerda.

Ja neiu — nii noor ja ilus
Kui roosi õieke —
Ta oli tall' lahke ja hea,
Ja läks siis — tõisele.

Sääl aga armuta rinnal
Ei tõusend tall' õnne täht,
Sääl waejete tidus ja tõdus
Ja närtjis kui õieleht . . .

Kalm üksik furdab kingul —
Mäe, noor mees nutab sääl,
Ta nutab roosi pärast,
Mis närtjind nõmme pääl.

50. Koidu wiivul.

Ma waatajin koidu wiivul
Kuld tähti telgisse,
Ja jäält su pääle alla,
Mu waga roosike!

See tähte kuldne kuma
Mu meelel' wõeraks jäi,
Kuid, roos, su palge puma
Mull' südamesse löi.

See sai nii soojaks, krumaks,
Läks lauja leekima,
Ja õnnis hing, see täitis
End uue siuga.

Mu ainus roos, seepärast
Ei mõi ma jätta sind,
Eht kõigi tähti jära
Peaks olema ju hind.

Sa ikka õnneks õitse
Mull', nagu oma ees
Sind nägin koidu wiiwul
Kord wärskel faste sees.

51. Kuldne arm, nüüd ärka, ärka!

Kuldne arm, nüüd ärka, ärka,
Omaist murest ülesse:
Piltwe looriist tungind läbi
Uues ilus päewake!

Ja kus raskest walus walas
Silm sul kuume pisaraid,
Sääl ja kaldal kannikesi,
Seud pärjaks jedamaid!

Waata, helde tewad ehib
Sinu õue õitega!
Juba kosub terve koda,
Ilul hõiskab isamaa.

Ja ta pühal õiepinnaal
Üle kõigi kannide,
Kaunim roos, mull' õnneks õitsed
Ise, kuldne armuke!

52. Rooside ajal.

See oli rooside ajal,
Kui teda nägin ma,
Lind laulis, laene weeres
Sääl ojas lustiga.

Ma oja kaldal kurtjin,
Kui uppunud unesje,
Nii taua kui kallim pani
Kuld roosi mu rinnale.

Roos hellast, hörnast käest
Mind ülesse äratas,
Ja terve ilm nüüd oli.
Mull' ilul hiilgamas.

53. Kui died õitsetid orus.

Kui died õitsetid orus,
Kui linnute laulis sääl
Üks neiu armu ilust
Ja kosuwa kalda pääl.

Ja langesid die lehed,
Tal filmad sääl oliwad wees,
Sest waesete kurwalt kurtis
Nüüd wärste hana ees.

Ja õitsetid died jälle,
Haud hana kõrwal nüüd
Sääl oli, kus õnnel hõisand
Kuld kannel ja armu hüüd.

Ja ööpik, see laulis oksal:
Kui matsid ja armsama,
Ei waene süda sunda
Sul enam tukjuda!

54. Kuldroofike.

Ma nägin kõrgel kaldal
Kuldroofi õitsewat,
Sel olid hörnad õied
Ja lehed ilusad.

Siis aga mäe harjast
Käis üle tormi hoog,
Kuldroofikese murdis
Ja tõusend wiha woog.

See langes alla orgu,
Kus oomas ojake,
Ja kõrbe laene kandis
Ja õied kaugele.

Kuldroos, sull' saadan järel'
Ma kuuma pisara:
Viig kõrgel, kõrgel olid,
Ei jaand sind kaitseda!

55. Ka kõrgel würostitroonil.

Ka kõrgel würostitroonil
On walu wõderana,
Ja otse kuldsel kroonil
On okkaid otstata.

Seepärast ära, mu süda,
Ja ilusse igatse,
Mu oma madal koda
On kallis, kullane.

Siin tõusin ka würostitroonil',
Sain tähed ja teemandid,
Kuld arm, kui mürtitroonil
End mulle ehtisid.

Kuid troonide okkaid ja walu,
Ei feda tunne ma,
Su kõrwas, oh mu elu,
Mu õnn on otsata!

III. Kandleile krooniks.

Paul on taewa armu anne,
Teda tarvita
Looja auuks, wenna kasuks,
Dma rõõmuks ka!

56. Paula lahke häälega.

Paula lahke häälega,
Paul on ülewast,
Paula waga meelega,
See on Jumalast.

Luulades ju meelest lä'eb
Kuri, kade ilm,
Ülemat ja paremat
Käeb sinu film.

Pauluga ja ligined
Taewa uksele,
Ihu, elu oowab jäält
Sulle hingesje.

Ja kui iluilmast jäält
Tuled tagasi,
Siis siin walu oruski
Kändad õieti.

Sul on wõimu wägewat,
Lahke laulaja,

Lauldes minna marusse,
Lauldes wõita ka.

Sest ja lahke häälega
Laula kõigest wäest,
Kunni waiteb laulusuu,
Kannel kukub käest.

57. Et hakka pääle ja laula.

Küll rohus omaste ringis
Kuldõnne sääl olen ma näind,
Sääl olen laulukse laulnud
Ja kõik on hästi läind.

Ka hädas olen ma olnud,
Kus mure mul wõeraks käind,
Ja kui siis laulu ma laulsin,
Kõik jällegi hästi läind.

Ja mõnedki asjad, mis kuulsin,
Mind wihaseks on need teind,
Kuid, kui mina hakkasin laulma,
Kõik jällegi hästi läind.

Seepärast ära ja kaeba,
Mis kõik sind murele wiind,
Et hakka pääle ja laula,
Su kõik siis hästi läind.

U. v. Chamisso järele.

58. Kannel.

Mu kannel, fullane kannel,
Mu waga trööstija,
Sa saadad läbi tormi
Mind oma wiisiga.

Ses õpin mina usku,
Ja armu, alandust,
Ja raskemalgi rajal
Weel lootust, kannatust;

Et, kui ka piisar mul palgel,
Öö lähed koidule,
Et üle närtsind õite
Tee wiib meid wõidule.

Sest tänan sind, fullane kannel,
Et nii mind trööstid ja,
Ja saadad läbi tormi
Mind waga wiisiga.

59. Noorusajast.

Noorusajast ma, noorusajast ma
Kuulen laulu kullase;
Oh kui kaugel ja, oh kui kaugel ja,
Mu koduke!

Kõstis pääsu laul, kostis pääsu laul,
Lõi see kannid kaldale;
Kas see samal jõuul, jääb weel samal jõuul
Küll kuulusse:

„Täie paunaga, täie paunaga
Läksin minema kodust siit,
Tühjal kotil ma, tühjal kotil ma
Sain koju nüüd!“

Oh ja lapsemeel, oh ja lapsemeel,
Sinus jalatartus on,
Räägib linnukeel, räägib linnukeel
Kui Saalomon.

Kodu kullane, kodu kullane,
Dma hõlma ommeti
Lai' mind rahule, lai' mind rahule
Kord uneski!

Ilus ilmamaa, ilus ilmamaa
Oli, kui ma läksin siit,
Tühja paunaga, tühja paunaga
Sain koju nüüd.

Küll weel pääjute, tuleb pääjute,
Tühi paungi täis weel saab,
Tühi süda see, tühi süda see
Ka tühjaks jääb!

Ei too pääsu full', ei too pääsu full'
Hauast armu tagasi,
Ehk ta laulub küll, ehk ta laulab küll
Kui ennegi:

„Täie paunaga, täie paunaga
Läksin minema kodust siit,
Tühjal kotil ma, tühjal kotil ma
Sain koju nüüd!“

Dr. Käärti järel.

60. Soow.

Ma tahaks ennast wabaks hoida
Ja peita terve ilma eest,
Ma waiksil wetel soowiks sõita,
Kus waibaks warjud pilwe seeist;

Kus kõlab sumelinde kaja,
End ilma koormast wabasta,
Kui hõbelaenel liigub maja,
Kõik hõelus kaugel koguna.

Ja harwa puudutada kallast,
Ja ise jääda paadisse,
Et roosi wõtta diemallast,
Ja jälle sõuda kaugele.

Siit kaugelt näha külastarju,
Kuis lilled tärkwad kaste sees,
Kuis neiud lõikwad wiinamarju,
Roht langeb meeste sirbi ees;

Ja ennast toita walgussäräl,
Mis leegib puhtalt lõpmata,
Ja joota märste laene waral,
Mis werd mul ei saaks segama.

M. Plateni järel.

61. Minu laulud.

Minu laulud lillekesejed,
Mida leidjin karjamaal,
Rupukesejed, narmakesejed,
Mis mul ärgand koidu a'al.

Karjamaal ei ilmas kofu
Fluroosid otsijal',
Sinilillegi ei leidu
Sääl ta silmal sinawal.

Karjamaal on fibuwitsjad,
Külles ofkad fibedad,
Aga nende jekka jüski
Arad roosid ärtawad.

Ofkaid, neid toob ohu täheks
Karjasele maruhoog,
Diji õhtajale trööstiks
Koidu kaste hõbewoog.

Kui süis mõni laulukene
Mäib ehk sull'gi lillena,
Täna mu'ga koidufulda,
Mis wiis öie õitfema.

62. Lauljate terwitus.

Kõla, lahke laulukaja,
Flupühaks ijamaal',
Kõla üle Gesti raja
Kalliks soowiks kaunil a'al:
Kulda keeli kõla ja:
„Ela, ela ijamaa!“

Laul teeb meele mõnujamaks,
Soojaks külma jüdame,
Laul teeb hinge ilujamaks,
Loob tall' neitsi nooruse;
Lauluwennad, laulge nii:
„Ela, Gesti kõrgesti!“

Laululugu ühendagu
 Sinna meid, kus rahu ra'ad,
 Laulu ilu ühendagu
 Wendi kaitsema kodumaad.
 Selleks, laul, nüüd kõla ja:
 „Ela, Eesti isamaa!“

Soomes keelest.

63. Eesti laul.

Kui kannel kõlab kullala,
 Ja ilul' jüütab ilmamaa
 Siin wanemate waga wiis,
 Et wasta hõiskab org ja hiis,
 Ja hing, see ärkab ime jõuul —
 Siis kostab Eesti laul.

Kui priiust fiidab kuldne keel,
 Ja jellel' wastab meeste meel:
 „Me teda saame kaitsema
 Küll oma wara, werega,
 Ja ihu, hinge wiimisel jõuul“ —
 Siis kostab Eesti laul.

Kui laulu luues neiu film
 Sest särab, mis on õnne ilm,
 Kuis ta'gi hinge iludust,
 Ja armu puhtust, kasiinust
 On walmis kaitsema kõigel jõuul —
 Siis kostab Eesti laul.

Mis ülem wara ilma pääl,
 Et jeda fiidaks laulu hääl?

Wend, öde, kui nii küsid ja,
Ja kannel kostab: „isamaa!“
Ja see siis ärkab uuel jõuul —
Siis kostab Gesti laul.

Seepärast, kannel fullane,
Sa kõla, kõla kõrgeste,
Sa kõige hääle ärata
Senni kui ärkab kodumaa.
Kui ja nii kõlad pühal jõuul —
See laul on Gesti laul.

64. Kandli vägi.

Kad olivad väsinud waenust,
Et mõet ju kuffus neil käest,
Dö, päewa ju waenlase' pannud
Kad wasta jääl kõigest wäest.

„Mu wennad, weel seiske, weel seiske,
Teid terwitab isamaa!“
Kii kuuldi kandli keeli
Siis kohawat forraga.

„Küll ilus on isamaal elu,
Weel ilusam jurra ta eest,
Kui isade kodu ja priiust
See lunastab häda jeeft.

„Mu wennad, weel seiske, weel seiske,
Teid terwitab isamaa,
Mis isadel püha on olnud,
See eest wõib surragi ka!“

Mii kostis säääl Gesti kannel,
Sest wäge sai wahwa mõet,
Ta wõitis Sakala wäljal,
Säääl kattes kiusaja lõeg.

Oh wõitleja, ijamaa wainul,
Si mõeka su käes pole nüüd,
Kuid wõitluses seisadki sina,
Su ümber on sõjahüüd.

Kuid jullegi Gesti kannel,
See wägew, kohiseb weel!
Sa wõidad, kui wagaste kuulad,
Kuis kõlab ta kullane keel.

65. Poul.

Küll oli ilu ja elu
Mäel losji ruumides,
Kus krahwi pulma piduks
Täis tarikas kohises.

Tall' wõerad kulda, hõbet
Toond andeks weel rohkeste,
Kuid laulik, see ükski laulis
Ühe wäikse laulukse.

Krahw ja ta kaunis kaasa
On ammu haua sees,
Ta kants ja kuld on kadund
Kõik tuiskawa tormi ees.

Kuid laul, mille wagal kandlil
Sääl laulis laulaja,
See elab, kõlab weel ikka
Üle õitsewa isamaa!

66. Kannel tormis.

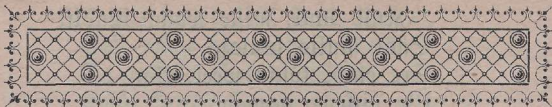
Kui tuulest ja tormist läbi
Läheb laulik kandliga,
Siis hakkawad ime ilul
Kuld keeled kõlama.

Sest põue sügawast põhjast
Nüüd ärkab tema laul,
Ja walus selle wägi
Sääl ilmub pühal jõul.

Seepärast, kui ka su palgel
Kord paisuwad pisarad,
Sa tea, see kaste, kust tõuswad
Just died hörnemad.

Sest, waata, päikese paiste
Wiib kaste järema,
Siis otse tuules ja tormis
Ka laula ja kiida ja!

IV. Koidu kullas.

Kõnnid kord sa marjamaal,
Siigud lahtel lille ra'al,
Täna heldet Loojat sa,
Kes sind ehiv õitega.

67. Kannike kalda.

Kui kannitene kalda pääl
Du läinud õiesse,
Sull' hiiuab lehtaw lille suu:
„Laps, lange põlwile.

Sa kõnnid Looja sammudes,
Kes ilma uuendab,
Ja teda ehiv iluga,
Et ka kui nooreks saab.“

68. Kewade.

Sa tulid orust, efs sa näinud,
Säält lumi põgend lennula,
Ja tuhad õit jääle lahti läinud,
Paul kostab kuldse kõlaga.

Ja mis su rinda enne rõhus,
See talwgi juland päikse ees,
See kewadises hörnas õhus
On weerend alla oja wees.

Oh süda, miks siis mures, waewas
Weel kurdad kurwal nurinal,
Su oma on nüüd terve taewas,
Uks üksi ise awa tall'!

69. Öpik.

Kulla kõlala
Öpik hüüab sääl,
Hinge ilule
Wiib see ime hääl.

Drus hõbe suu
Laulab lõpmata,
Mäel süda mul
Hakkab hõiskama:

„Kannid kaldale,
Laulades ja löid,
Kas ja mullegi,
Öpik, õisi tõid?“

70. Öö.

Öö kuldne, waike, püha,
Sa rahu tiiwaga
Nüüd katad niidu, nurme,
Ja ilma uinuwa.

Su warju waun minä
Ka oma mure sees,
Kuid enne, Isjand, palun
Weel põrmus sinu ees:

„Kui jahe koidufaste
Loob uueks ilmamaa,
Mind omal armu walgel
Sa ise ärata!“

71. Kewade sinisilmad.

Kewade sinisilmad
Sääl rohust waatawad,
Need armsad mahlakannid,
Mis pärjaks paremad.

Ma nopin neid ja mötlen,
Ja mida mötlen ma
Mu hinges, sellest laulab
Ju ööpik oksjala.

Jah, minu mõtted kannab
Ta kõlal kaugele,
Mu hörna jaladuse
Mets teab ju täieste.

S. Seine järel.

72. Mägedelt ma kuulen müha.

Mägedelt ma kuulen müha,
Laanest lahket laulu häält,
Kuusjemetsast kaunist koha,
Hõiske hääli aasa päält.

Kas sa sellest ilust, elust,
Hingefe, ei aru saand?
Ime mõeras taewa talust,
See meid jälle terwitand.

Ville pärg on tema peas,
Koošid tema riima ees,
Tema sammub õite seas,
Kosund hõbekaste wees.

Kes siin kibedaste nutab
Dma waewa, waluga,
Selle juure tema tõttab
Teda lahkest trööstima.

Ime mõeras taewa talust,
See on kuldne kewade,
Hing, siis ärka omaist walust,
Mine wasta temale.

Kaske mure, mis sind rõhus,
Sinnu Looja lõpetab,
Kelle käjul hörnas õhus
Terwe ilm nüüd nooreks jaab.

Sets ja mäelt kuuled müha,
Laanest lahket laulu häält,
Kuujemetjast kaunist koha,
Hõiske hääli aaja päält.

73. Tähed kulda jalgadega.

Tähed kuldajalgadega
Käiwad hilju taewa teel,
Et see ilm ei ärkaks üles,
Mis on uimund kallil ööl.

Waiksed metsjad kuulma jäänud,
Iga leht neil kõrvana,
Mägigi kui unes tõstab
Warjukäe säält üles ka.

Kuid mis kuulsin? Kullal kostis
Ime hää! mu hingesie;
Hüüdis hella armukene
Eht ka ööpil üksine?

S. Seine järelt.

74. Kannataja kewadesoow.

Mäel katkeb lume telt,
Ta hõbehärma helt,
See põgeb päikse ees
Ja upub järwe wees.

Mäel ilu ilmasja
Õnn kostis mulle ka,
Kuid siis see purunes
Ja hauda warises.

Käe, järw säält laenetab,
See pisaratest saab,
Mis olen nutnud ma
Küll ilma otsata.

Kui lumi laguneb,
Boog järwe wulijeb,
Siis kannid kaunimad
Ta kaldal' tärkawad.

Kuid nopin oma eel
Ka õisi mina weel,

Mis minu silmaweeft
Dn tõusnud tormi jeeft?

Ei uhket rooji ma
Ju ilmas ihalda,
Maas mahlakannike
Ka iluks hingele —

Kui uued pijarad
Sääl seda fastawad,
Ja sinu päewake,
Neid kuldab, kewade!

75. Oh kuula, kuidas orus.

Oh kuula, kuidas orus
Sääl kased kaebawad
Ja mäelgi kõrged männad
End walus waemawad.

Kad nutwad suwe ilu,
Mis lendes mööda läind;
Ja mindki kurwaks, kurwaks
Dn nende kaebtus teind.

Ma panen käsi kokku
Nüüd waitse palwele:
„Oh Looja, las' weel forraks
Mull' toita kewade!”

Ma korjaks kannikesi
Weel oru põhjas jääl,
Neid paneks pärjaks maha
Mäel ema haua pääl.”

76. Kohin kandle keeltes.

Üks kohin kandle keelist
Eääl läbi käib,
See waimu ime walda
Kui unes wiib.

Sest ööpik metsas laulab,
Lill ärtab ka,
Ja süda, mu õnnis süda
Peab hõiskama.

Lill, lind, mu kannel ja süda,
Mis seda teind?
Kuld kewad, keda orus
Ma jälle näind.

Ta pale paistis mulle
Kui koidu kuld,
Ta film, see säras mu hinge
Lut armu tuld.

Sest linnu ja lille keeli
Müüid kõla ka,
Mu kannel ja süda, armust,
Mis otjata.

77. Kõu.

Õõ on katnud kuldse päewa,
Tuul on läinud tormile,
Kuule, kuis ta tamme oksis
Mõllab, hullab hirmsaste!

Walgud läbi pilwe läikwad,
Õõ on tule mereks saand,

Kangel tõusnud kõue mürin
Kuu ja tähed kohutand . . .

Wihma woolab oja wiisi;
Kuid siis lilled lilledele
Hüüdwad: „Taewas juba selgib,
Tormi tuihk, see waiteb jälle!“

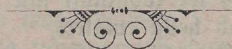
78. Sügise mõtted.

Ju sügis tulnud, üle wälja
Tuul mängib langend lehtega,
Ma aga waimus aasa halja
Käen oma ees weel õitfema.

See aas on, kus ma armu lille
Kord leidsin kuldsel kewadel,
Mis täies õies tormidelle
Läeb wasta weelgi sügisel.

Jah, selle lille ime hinda
Silm, süda alles märkawad,
Kui lahwatanud kodu pinda
Mul kaawatud kuumad pijarad.

Süis, sügis, üle kodu wälja
Sa tuiska langend lehtega,
Ma süiski waimus aasa halja
Käen oma ees weel õitfema.

V. Lastele lõbiks.

„Taps, enam tui end armasta
Sa kodu isa, emaga,
Weel enam kallist kodumaad,
Kuid üle kõige Jumalat!“

79. Kodu kuusik.

Kodu kuuse kullast koha
Ära ja iialgi unusta,
Kallimaste, kaunimaste
Kostab jee üle ilmamaa.

Kodukuuse okste warjus
Sinu kätki on liikunud,
Hella käte hõrnal hoiul
Hälli lahkeste liikunud.

Õksis laulis linnukene:
„Jsa õu on ilus küll,
Imeline emasüda,
Siin jee tujukus wasta jull’.

Kus jee kodukuusik jull’ kohab,
Kostab hella emakeel,
Sääl ja ükši puhast õnne
Leiad laia ilma teel!“

Kodukuuse kullast toha
Ara siis ialgi unusta,
Tema kallim olgu sulle
Üle ilma hiilgawa!

80. Lapse kuldne koduke.

Mul on kuldne kodukene
Kauni mäe tingu pääl,
Kus ma mängin isa õues,
Kus mind hüüab ema hääl.

Isa, ema palehigi
Mäen palwes palawat,
Kannatuses, usus kandwat
Päewakoormat palawat.

Selle kuuma higi wili
Toetab mind nõdrukest,
Sellest kosun, kui nad teewad
Palwet soojast jüdamest.

Mis ma nõnda isakojas
Olen õppind lapsena,
Sellest tahan kinni hoida
Sirgun ükskord meheks ma.

Kuis jääb ema käsi pani
Kokku waga palwele,
Nõnda tahan, aitab Jumal,
Jäädä ma ka palwesse.

Wanemate waga wainu
Tahan kaitsta minagi,
Nende keele, meele juure
Tahan jääda surmani.

Kuldne kodu, mäe kingul,
Kus ma kurtstin lapsena,
Mulle oled üliarmas
Üle kõige ilmamaa —

Minu kaunis kodukene,
Kauni mäekünka pääl,
Kus ma mängind isa õues,
Kus mind hiiüdis ema hääl.

Issand ise õnnistagu
Sind siin, kuldne koduke,
Sinu warjust juhatagu
Ta meid taewa kodusse!

81. Jõulufs.

Ilm on pime, lumi lendab
Üle külma kodumaa,
Pererahwas kodukoldel
Püüab ennast soojenda;
Wäiksed linnukesed waejed
Jäänud lumehangele —
Kallikesed, kuis jääl külma
Kannatada juudate?

Põhjamaa, see jõulu püha
Dotas waga rõõmuga;

Jõulupalge juba hüüab
Alla üle ilmamaa:
„Wangist Jsa päästab lahti
Omad lapsed peagi!
Selle armu pääle lootwad
Linnukesed laaneski.“

Ja ja, lahke lapsukene,
Ema soojas põues jääb,
Tuhat forda alles julle
Hüüab jõulu laulu hääb:
„Meil on Jsa, see meid hoiab
Oma armurinna na'al!
Jääme sinna, siis ei häda
Pole külmal põhjamaal.“

Wäikesed linnud põhjamaale
Truud on suure usuga,
Kuna suured mõera ra'ale
Lendwad ilma usuta.
Wäike laps, ka sina ole
Kui see ustaw linnuke,
Ustaw waeße kodumaale
Ole usus üksine!

Wäike rahwas, ja su pere,
Teeni siin ja Jumalat,
Küll siis eluks, iluks julle
Jõuluküünlad säravad.
Olgu siin ka tuhat tormi
Külmal, waejel kodumaal,
Ustawaid ja wagu jaadab
Armu Jssand mõidura'al!

82. Oh ja rõõmulik.

Oh ja rõõmulik,
Oh ja õnnelik
Jõulu aeg, oma armuga!
Surm, see meid sündis,
Kristus meil' sündis:
Ristirahwas, sest rõõmusta!

Oh ja rõõmulik,
Oh ja õnnelik
Jõulu aeg, oma armuga!
Päästija taewast:
Tuli meil' waewast:
Ristirahwas, sest rõõmusta!

Oh ja rõõmulik,
Oh ja õnnelik
Jõulu aeg, oma armuga:
Kõrgest nüüd kõlab,
Ilmamaa helab:
Ristirahwas, ja rõõmusta!

Wana laulu järele.

83. Jõulu arm.

Mis ime hääli kuulen ma
Sääl taewast kuldse kõlaga?
Mis ime wiis jääl wäriſeb
Ja ilul hinge heliſeb?

Sääl taewa inglid hõiskawad
Ja Iſa armu kiidawad,

Kes meid nii väga armastand
Ja oma Poja läkitand.

Kui väite nõder lapsuke
Du tema pandud sõimesse,
Ja weelgi waejemaks ta jaab,
Sest risti surma tema lääb.

Nii surres tema lepitab,
Mis meid siin Isast lahutab,
Ta maksab oma werega,
Mis meie eksind otjata.

Sest ime armust laulawad
Nüüd inglid laulu armjamat,
Ja ühes nende hulgaga
Ka hõistab ärgand ilmamaa.

Siis jõulu laulu lahkest
Ka sina laula, lapsuke,
See laps, kes sündind Betlemmas,
Ka sindki patust lunastas.

Ta nimi Jeesus, päästija,
Et kõigest hädast pääjeks ja,
Ja ingli hulka sinagi
Kui waga laps jaaks wiimati.

84. Papse jõulumeeel.

Oh ijate, oh emake,
Meil jõulu wa'gus fullane,
Ja teie käest on mõni and
Meid lapsi rohkest õnnistand.

Kuid naabri talus nutavad
Sääl praegu lapsed leinajad;
Ka ema pale pisaral,
Neil isa hingab mätta all!

Meil koda kumab walgusest,
Neil leida leiva palusest
On waewalt toas pimedas,
Kus nemad mures muljuwas.

Oh ijake, oh emake,
Kas neile waeste lastele
Ehk omast warast wiimati
Me kingiksime midagi?"

"Jah, lapsed minge sedamaid
Ja otse asju paremaid,
Mis teil on tõeste rohkeste,
Neid naabri lastel' kingige!"

Neil' meie pooltki mõndagi
Saab lisaks antud muidugi;
Ka halja puugi jaadame
Siit kohe naabri peresse."

Nii wastati. Ju lapsed läind,
Nad waehe koja walgeks teind,
Ju põleb jälgi jõulupuul
Ja lahkest' laulab laste suul.

Ja tähed taewast säravad
Ja inglid alla hõiskawad:
"Arm päästis ilma jõulu ööl,
Sest jaage wahwaks armu töö!"

Kus waeße wenna wasta weel
Du leida armu ilma teel,
Sääl tuleb kotta wõerana
Krißt Jeesus armu, õnnega."

"Oh tule, meidki õnnista!"
Mii wõtke kõik nüüd paluda,
Siis jõulu armu mõistate
Ja ije armul' ärkate.

85. Jõululapsuke.

Iga aasta jälle
Jõululapsuke
Tuleb ilma pääle
Wõeraks meitele.

Kingib igal' koyal'
Kallist kosutust,
Igal meie rajal'
Kohket õnnistust.

Kui ta sa ei näe,
Sind ta juhatab,
Hoiab oma kae,
Mil sind talutab.

Selle kae na'ale,
Laps, end toeta,
Dige õnne maale
Kõnda jõuad sa!

86. Jõululaul.

Nüüd kätte tulnud armu päew,
Mil kaub meie walu, waew,
Sest inimeseks Jumal sai
Ja meile pääsemise tõi.

Kui waene, wäeti lapsuke
Ta tuli ilma hädasje,
Betlemma jõimes, waata, jääb
Ta hingab fore heina pääl.

Nii waejeks Jumal ise saand,
Nii wäga ta end alandand,
Et meie pääle halasta,
Ja waejusjes meid teenida.

Siis wõta seda jõululast,
Mis anti sulle ülewast,
Nüüd usus wasta hingesse,
Ja kihla jüda temale.

Siis temaga ja õndsaks jaad
Ja lapse õigust pärandad
Kord tema püha järje ees,
Kus wõit ja wõimus tema käes.

Seesama wäike lapsuke,
Mis jõimes waene, wäetike,
Du kõige ilma kaskija,
Ta ainus Dnistegija.

87. Jõulutäht.

Taewašt paistab täheke,
Särab alla jelgeste,
Kumab kuldse walgega
Üle terve ilmamaa.

Tähe kumal kiidawad
Inglid heldet Jumalat,
Kes meil' Poja läkitas
Päästjaks hädas hukkawas.

Wõistu inglifooriga,
Wagad lapsed, laulge ka:
„Kallis jõululapsuke,
Tuhat tänu sinule!”

Oleme weel wäetimid,
Sinu käed meid kaitsewad,
Kaitsewad walu, waewa eest,
Wiivad wälja häda seeßt!”

Seest siis, jõulu walgeke,
Paista meil'gi hingesse:
Jesu juure juhata
Meid ju waitse järaga!

Selle kuldse kuma sees
Las' meid Iha palge ees
Kiita waga eluga
Jõuluarmu lõpmata.

88. Kurbtusest rõõmule.

Oh ära karda, hingeke,
Sull' kumab valgus kullane,
Täht paistab sulle Betlemast,
Mis tõusnud taewast ülewast.

See ilma väljad valgustab
Ja kurwad hinged kosutab,
See lõpetab kõik patu öö
Ja pühendab ju elu töö.

Ja talwe tuijud wihaga
Ka mingu hirmsast mässama:
Täht, mis meil' paistab Betlemast,
Toob elu meile ülewast.

Ja kui ka wana hukka lääb,
Ses säras kõik siin uueks saab,
Mull' paistab valgus kullane,
Sest ära karda, hingeke!

89. Talw.

Puistab taewas pilwetest
Maha pehmet lumefest,
Lendwad lapsed lustiga
Talwe ilma ilusja.

Wend sääl tõmbab tuifand teel
Mehe wiisi saani eel,
Ded, hörnad nooremad,
Nemad saanis istuwad.

See ka õige: ta on mees,
Mehe kohus nende ees

Käia, kes on nõdremad,
Kes ta tuge nõuavad.

Mäe, kuis üle oru, mäe,
Üle libe järve jää
Lapsed jääl siis tormavad,
Sinnu wiisi lendavad.

Priste pale punetab,
Wärstes õhus õhetab,
See toob kaju kehale,
Ilu noorde hingesse.

Mõnda siis ka wilu talw
Pole koguniste halw,
Ta'gi oma tulu toob,
Lastel' tuhat lõbu loob.

Karastad end talwe a'al
Wilus õhus tuisu ra'al,
Siis ja kuldjel fewadel
Kaswad uuel kangujel.

90. Kuldfewad, tule jälle.

Kuldfewad, tule jälle
Meil' oma õitega,
Las' kodu kallastele
Sa kannid kaswada.

Oh, kuis ju aajal haljal
Ma õisi nopiksin,
Ja sinu lillewäljal
Kord jälle kõnniksin.

Tee, et need talwetuuled
Siit jälle kaunwad,
Kuldkewad, kas ja kuuled,
Nii lapsed paluwad.

Jah, kodu kallastelle
Loo rooji õiji ja,
Lai' ööpik laulda jälle
Ja kägu kulkuda.

Ghr. A. d. Overbecki järelc.

91. S u i .

Tuleb jõe suwete,
Lahke laps lä'eb jõeale,
Kallid kalu püüab ta
Sääl siis oma õngega.

Õde, jee on muidugi
Wenna seltsis jällegi,
Waatab hõbelaenesse,
Kus sääl ujub kalake.

Lilled kaldal õitsemad,
Linnud ossal laulawad
Lastel' rõõmuks päälegi,
Kes on wagad õieti.

92. Talwest kewadele.

Kui jälle tuleb kewade,
Siis laulab lahke linnuke,
Ta kiidab Loojat lauluga,
Kes paneb õied õitsema.

Ei laululinnust minagi
Siis taha jääda tagasi,
Ka lapseks saanud olen jell',
Kes kõike peab ülewel.

Jah, jeda armu ükjines
Ma tahan kiita laulades,
Mis päewast päewa minagi
Siin olen maitšnud tänini.

Kuid, helde Issand, ise sa,
Kes saadad talwe minema,
Sa armust aita selleks mind,
Et õite keskkel tiidan jind!

93. Kaks anipoega.

Kus kalmused kasvavad kalda pääl,
Kaks anipoega asusid sääl,
Mad udusulgis weel olivad,
Mis olid nii pehmed ja kollakad.

Sääl isa, ema hoiu all
Mad kasvafid oja lähedal,
Ja kuhu wanemad astusid ees,
Mad käijivad enamist' jälgede sees.

„Mu pojad!“ nii ütles furd emake,
„Oh ärge minge siit kaugele,
Teil wee sees häda wõib juhtuda,
Kui üksi lähete ujuma:“

Ja kuitwal maal niisamuti
Ka hädaoht tulla wõib peagi,

Kui wanemad oma armuga
Ei ole ligi, et aidata."

Kuid pojad, kas seda nad uskuma jäid,
Kui juled vähe neil suuremaks said?
Baat', juba nad wette sulpsawad sääl,
Kui enam ei hoiata ema hää!

Ja ei nad kaugele ujunud weel —
Oh häda, mis hirmutus sääl nende eel?
Sääl tõusenud äkist oja weest
Üks kole konn on roogude sees!

Suu lahti ta teeb, mis päratu...
Ja hanide hirm on määratu,
Sest konn, jee hakkab krooksuma,
See sunnib neid koguni kohkuma!

"Oh ema, oh ema!" nii karjuwad nad,
"Me kardame peletust toledat,
Oh aita, ei enam me üalgi
Su sõna ei unusta ilmaški!"

Kuid, paraku, pea see ununud,
Mis laste poolt siin lubatud,
Kui isa on kodust, nad kiiremalt
Ju kadunud ema filmade alt.

Wees oli neil häda, sest kõndida
Müüd tahawad üle kuiwa maa
Nad kaugele ära, jah kaugele,
Kus enam ei noomi neid emake.

Seks reisiteed nad ju otsiwad,
Kuid enne frantsi weel trotsiwad,
Kes putka ees wahina walwamas
Sääl oli õues ahelas.

„Kas kuuled ja, wana farwatoll,“
Mad hüüdsid, „ja oled ju päris loll,
Et lasjed enmast jiduda
Nii toleda raudse kõiega.

Suur loom ja oled, näeme küll,
Kuid kas jee mõne tarkus jul,
Et wangis end waewad ja alati
Ja ilmašt ei näe ja midagi?“

Nii anipojad, need edewad
Sääl õuefrantsi naerawad,
Ja wiimaks weel päälegi nofaga
Ja jalgu haflawad noffima.

Krants urijes, koivi kord jirutas,
Ja kápaga wähe wirutas,
Siis anipoegist üks kiljatas jäääl,
Ja kohe kaebas tõisegi hääl.

Siis oliwad mõlemad pikali,
Ei liigutand enam oimugi,
Et frantsi nad asjata ärritand —
Mad oliwad surma hoobi saand.

Ja kui sinna jõudis emake,
Tal ükši jäi hüüda isale:
„Sul lastel' haud on kaewada,
Kes oliwad sõnakuulmata!“

Jah, laps, kes isa juhatust
Ja ema lahket õpetust
Ei taha panna tähele,
Saab hirmsamasse hädasse.

94. Hiir ja kass.

Hiirele kass ford nõnda hüüdis:
„See pole sulle ju mitte uudis,
Kui väga just mina hoian wäiksid,
Et pea nad waesed rahu näeksid.“

„Sul huulte pääl on: rahu, rahu!
Ja hammastel werd, ja tegusid pahu,
Meid petad sina kawalaste!“
Nii wastas hiir tall' targemaste.

„Oh tule, tule, siia rahu maale,
Ja najata end mu rinna na'ale,
Mu piimakausi juure sa tule,
Ja mulle sa kalliks wõeraks ole!“

„Ja kui sul mett ka anda oleks,
Si mina sinu juure tuleks!“
Nii hiir. Ja sinna jooksis tema,
Kus teda warjas isa ja ema.

„Tohoh!“ nii hüüdis kawal kassi,
„Eks lähe wiimaks kõik asjad sassi,
Kui leib ja piim nii kalliks läewad
Ja hiiredki juba — targaks saawad.“

Soome keele järelt.

95. Kolmefeste.

Wäike Zuku, see on jooksnud
Ragu osaw hobune,
Õde Anna, see on jälle
Ohje hoidnud tubliste.

Karli — fange hobukaupmees —
See on jõudnud sinna ka,
Hobu wanuist tahab teada,
Seda hambaiist katsub ta!

96. Männ mäel.

Männ kaswas kõrgel mäel
Ja uhke pilguga
Ta waatas üle oru
Ja aasa õitsewa.

All orus oja kaldal,
Sääl lapsed laulsiwad
Ja nende ümber olid
Kuldõied ilusad.

Ma mäest, orust mööda
Nüüd läksin hiljuti,
Ei uhkest männast märki
Ma näinud ühtegi.

All lapsed waiksel waimul
Weel lahkest laulastid,
Ja nende ümber õitfis
Küll õisi tuhandid.

Nad jutustasid männast:
See marus murretud,
Kui oru põhjas õisi
Nad pärjaks pununud.

97. Jõudu!

Wäike Anna toolil istub,
Sukka koob ta rutuga,
Waata, kuis ta käed wirgad,
Et saaks ema aidata!

Uga Brits ja wäike Leeni
On weel noored mängijad,
Üks on teisest finni hakanud,
Nii nad jõudu katsuwad.

Katske jeda, pea tuleb
Kätte raske elutöö,
Kus teil iga päew on waewa,
Muret toobki mõni öö!

Uga lootke Issa pääle,
Kes meid taewas armastab,
Wanemaid ja waga lapsi
Tema arm siin awitab.

Jah, sa Issand, ise jeda,
Mis on nõder kinnita,
Wanu, noori saada jina
Dige teele armuga!

98. Jeesus õnnistab lapsukesti.

Neid lapsi Issand õnnistas,
Kes tema armu ootamas,
Kuid, lapsuke, nii kurdad sa:
„Oh oleks jäälggi olnud ma!“

Mu kallim, ära kaeba nii,
Su juure astub tänagi
Su Issand, hüüab lahkestest:
„Mu juure tule, lapsuke!“

Kui õhtu lähed woodisje
Ja paned käsi palwele,
Siis tea sa, kui palud weel,
On ju su Issand ukse eel!

Siis oma süda awa tall',
Ja märka, kuis ta hüüab sull':
„Kui minu sõna kuuled sa,
Sind õnuistan ma lõpmata!“

99. Lapse palwe.

Su ette, Issand, tulen
Ja wagas palwes olen
Siin, oh mu kaitstija!
Ei liha film sind näe,
Kuid siiski armukäe
Mu üle hoiad sa.

Kuis näeb ööd ja päewa
Mu eest nii palju waewa
Mu hella emake,
Sa teda armu käega
Ja oma taewa wäega
Müüd hoiad heldeste.

Ka minu kallist isa
Sa lae jaada osa

Su armu rikkusest,
Mu isa, kelle käsi
Mind aidates ei wäsi,
Sa toeta ülewest!

Siis ingli hulladega
Ja taewa kooridega
Sind kiidan minagi;
Seks aita, Issand, sina,
Et wagamaks saan mina
Nüüd päewast päewani!

100. Kuust ja kast.

Kuust kõikus kõrgel mäel,
Maas orus madalas
Kast kaswas waga, wainne,
Kuust hooples, uhkustas:

„Mu ladu pilwe piiril,
Ma helgin päitse ees,
Soo wainul sina waewled
Ja upud udu sees.“

Siis tuli maru, murdis
Nüüd kuuse korraga,
Kuid kastekene kaswab
Weel orus ojala.

Ta ümber lille wäli,
Mis kosund kaste wees,
Ja kast on päewa paistel
Nii ilus õite sees.

101. Männ.

Männ waikib pilwe piiril
Mäel ükski, ükski jääl,
Mll poisikene paadis,
See kiigub järwe pääl.

Viig kurwas mõttes kurdab
Männ iseenees,
Pois mängib hõbelaenes,
Mis keerleb kohades.

„Männ, omal förgel kantjil,
Raut kortsus kulmuga,
Miks waatad nõnda waljult
Mu pääle alla ja?“

Eiis awab leinalauluks
End jala okste juu,
Ja waikse wärinaga
Tall' wastab männapuu:

„Ju otjib surmajängiks
Wind kirwes sinule,
See teeb mind wäga kurwaks
Su pärast, poisike!“

G. Scheurlinti järel.

VII. Tuules ja tormis.

Tuistab tuul ja mäsab maru
Ära karda veel,
Õideldes ta wõim sul kaswab
Dise tormi teel.

102. Uppunud roos.

Mu nägin õhse unes
Üht walget roosikest,
Sel oli õie pale
Märg kaste tilkadest.

Ja siis need tilgad jõeks,
Ja jõgi mereks sai,
See kahas ja see kohas
Ja oli suur ja lai.

Ja selle woogu waus
Siis walge roosike,
See keerul, weerul kandis
Ta wihu hanasse.

Mis tähendab küll see wesi,
Kus roos nii uppunud?
Wist filmawete woogu,
Kui süda petetud!

103. Tormis.

Oh kuis tuiskab tormi tuhin,
Laened läinud lahkuma,
Kaldal murdmud maru maha
Roosipõesja õitsewa.

Laenesse ta ilu langend,
Woog ta okski pekšab weel
Wasta kalju, ja siis kannab
Kaugele nad tuijuteel.

Tormi tuijus nutab ueiu
Rahwatanud — kalda pääl,
Õitswa õnne matnud waesem
Silmawete merde jääl!

104. Saewesfis.

Ma waatsin weski kijas
Kord waitse rõõmuga,
Kuis wesi rattaid ajas
Eääl lustil liikuma.

Ma waatsin jae jära,
Meel unistama jäi,
Kui kiirul tema tera
Teed männapuusse löi.

Mänd nagu hingel elas
Ja kaebas kangesti;
Luust, lihast läbi kõlas,
Kui tema laulis nii:

„Sa tulid õigel tunnil
Mull' wõeraks, rändaja,
Sa oled, kelle sumnil
Wind wõetaks haawata.

Sa oled, kelle kasuks,
Kui wõim sull' wäsinud,
Ja hand saab jäädwaks asuks,
Siit säng saab walmistud!”

Wiis lauda langend maha,
Mu süda raskeks jaand,
Weel tahan welda wäha,
Ju ratas seisma jäänd.

J. Kerneri järel.

105. Woogudesse waus päike.

Woogudesse waus päike,
Laande kadus laulu hää,
Õhtu taewas wiimse läike
Nägin üksi paistwat jää.

Lahke läige kadund ilust,
Sinust tahan rõõmusta,
Olgu otjatumast walust
Döl mul läbi rännata.

Buhtast õnnest waitsem läige,
Ei see kustu iialgi,
Kui ka hiilgwa ilu päike
Walu merde waukfi.

106. Wana firi.

Üks wana firi seisab
Puu kortsund koore sees,
Ja eidekene kurdab
Sääl mõttes jelle ees . . .

Kes kirjutand ta nime
Puu koorde kewadel,
See teda unustanud
Ja kadund sügisel.

Kuid langend lehte keskel
Ta jälle seisab sääl
Ja waatab, wesi silmas,
See kustund firja pääl.

107. Nüüd nutan ma.

Koos eila päewa paistel
Weel nägi und,
Ja täna õite pääle
Tal jadand lund.

Ta oksad murdund maha,
Ja pijarad
Ta närtsind lehekroonist
Nüüd woolawad.

Küll paistab päike jälle
Sääl forraga,
Kuid murdund õite feltis
Nüüd nutan ma!

108. Ja siiski.

Ju langenud lillelehed
Mül kohavad jalge ees,
Ja mõni targanud lootus
Mül närtsinud nende sees.

Siin külmal nõmmel kurdan
Müüd mina ükjina,
Ja walus pisar tahab
Müll' palgel' paijuda.

Ja siiski — kui kaugelt, kui kaugelt
Hääl kostab' müll kullane:
„Ehk langewad lille lehed,
Weel koidab kewade;

See Isa, kes roosil' õie
Ja härma tall' hädaks toob,
Sull', kes ja roosidest enam,
Kuldfoidu eluks loob!”

109. Ilu walus.

Musta murede ilma
Kadus mu õnne koit,
Kallima sinisilma
Suigutas surma wõit:
Kinda rõhub nüüd walu,
Kergitust kes mulle loob?
Ei jure armu ilu,
Tröösti mälestus toob.

Sooma keele järel.

110. G r i c a.

† 23. Mail 1901.

Pärg külmafannikesist
Ta kahwatand kulmula,
Nii oma waitkes woodis
Kui ingel hingas ta.

Jah, ingel meile olid
Sa taewa rahu ra'alt,
Oh lahke lapsukene,
Dis õige õnne maalt.

Nüüd sinna iluilma
Sa läinud tagasi,
Et hädaoru walu
Ei punduks sind ilmaški.

Ja meie riputame
Su teed weel roosidel,
Ja waatame su järel'
Siit wagal jüdamel.

III. Rõmme roosike.

Rõmmel tärkas roosike,
Koidu kastes kullane,
Kewade ta meile tõi,
Roosil ime die löi.

Rõmmel muidu kare tuul,
Nüüd jääb lehkas roosi huul,
Laulis lahke häälega
Armust, mis on otjata.

Tuli aga kewade
Wõeraks jälle nõmmele,
Närtsis külma härma käes
Roosikene walu wäes.

Nõmmel puhub kare tuul,
Waikenud jääs laul ja luul,
Kusja õitsis õieke,
Leiad surma ajeme.

Ja kui tärkab tõijale
Weel ehk nõmmel roosike,
Siis ta leinab südamest
Wara lahkund õekest!

112. M i f s ?

Miks jüda wärioseb walul
Ja pekjab nii kuumast' jääs,
Kui hõbekaste helmi
Näen roosi õie pääl?

Seepärast ta wärioseb walul,
Et mull'gi roosike
Kord kosus koidu kastel
Ja närtsis siis äkiste.

Seepärast ma nutan, nutan
Just siis, kui kalda pääl
Kuldoidul kastemeres
Läind roosid õite jääs.

113. Väiksel haual.

Väiksel haual walus
Nutan mina süin,
Süda raste, raste,
Hinges häda, piin.

Väikse haura üle
Selgind päike sääl,
Si ma eksi, mulle
Hüüab ingli hääl:

„Ara nuta, nuta,
Rahusse jain ma,
Sinna jõuad sina
Pea, pea ka!“

114. Mtu elu.

Mtu elu kui jõe laene,
See lendab edasi,
Mtu kuldsed nooruse päewad,
Need kaowad kiiresti.

Ma jõuan mere poole
Siin tuhande tormi sees,
Kui waikub üks, siis tõine
Su tõusend minu ees.

Jah, meri, püha meri,
Kui jõuan õhtule,
Wii rahujadamasse
Mtu elulaewuke.

Ja helde õhtueha,
Ea waitne trööstija,
Lai' kuma uuest koidust
Sääl hinge mull' tõuseda!

115. Roos ja ingel.

Kuimal põual päike põles
Mina roosikese pääl,
Oh, kui kangest mina kartsin
Kalli kanni pärast jääl!

Tuli aga hella õhtu,
Ingel kuldse kausi seest
Balas waejese pääle
Kastet taewa eluwest.

Ja ses kastes kannikene
Kofus, wõjus peagi;
Ka mu haige jüda kofus,
Hõiskas õnnel taewani...

Ja kui koit ju kullal kumas,
Mägin und ma eluwest,
Mida walas roosi pääle
Ingel oma kausi seest.

L. Linnas, Mellini aias, 15. VII. 1901.

116. Ma kurtsin mere rannal.

Ma kurtsin mere rannal
Ja waatsin laenesse,
See lahus nagu ikka
Ja kohas kaldale.

„Sambo,“ ütles ühel päeval isand auusal
teenijal,

Täna jälle orjaturul mehi hulgal müüdamal;
Enne mind ja sinna mine, wali wälja paremaid,
Moori mehi, kellel nägu, raske tööle rammusaid.“

Sambo täitis, mis tall' kästud, walis mehi tofina,
Kes ta meelest olid sündsad, olid ilma laitmata,
Moored mehed nagu kuused, kõrged, sirged, nägujad,
Kellel oli ainsaks weaks, et nad — paelu kandiswad.

„Need on mehed, neid te ostke!“ ütles Sambo
isandal,

Ja siis wõtke pääle kauba, jää! see mees weel
kaugemal!“

Ja ta näitas rauga pääle, kes see wilets, wäetike,
Keda pääle orjaitke rõhus wanus raskestes.

„Sää! see wana? Mis sest kasu?“ küsis isand
kaheldes,

„Wõtke, wõtke!“ soowis Sambo palawaste paludes.
Waga orja soowi täitis siis ka isand wiimati,
Moorte seltsis tema õue wiidi rauk nüüd ühtlasi.

Uga pea uues fojas wana mees nii haigeks jäi,
Raske töbi raugend rauka walu witsadega löi.
Sambo aga waese ligi; küll see teda tallitas,
Teda söötis, teda jootis, hoidis armus hellamas.

„Kas see wana sinu isa?“ küsis isand peagi,
„Seda mitte!“ „Sugulane?“ „Ei ta ole jedagi!“
„Sinu sõber?“ „Ei ka seda; ta on — minu
waenlane,

Kes mind riisund isa õuest, müünud orjapõlweesse!

Müüd ma teda ise leidjin orjaturul orjana,
Ja mul Unastaja sõna tuli meelde forraga:

„Eööda oma wihamehi, kui sa näed neid isurwat,
Jooda neid, kui päewa pöuas sina näed neid
jänurwat.“

Seda käsku olen täitnud, tahan täita weelgi ma,
Kui mind Jumal aga aitab!“ — Täidad sina
seda ka?

Kas ja armastuse käsku täidad fuldses priinuses,
Kagu siin see neegriori orjapõlwe paelades?

118. Jost Dunter.

(A. 1530.)

Kuis Sudala woog jääb läikineb,
Kui õhtupäikese kuld
Weel lahkudes laenes leegitseb,
Kui sütita hingedes tuld,
Kus wiha ja waenu wanne
Wiib riffele armu õnne.

Jost Dunter, jee aga seda ei näind
Kui teda ta tõllaga
Hood wastu kallakat mäge wiind,
Ja film tal, armuta,
Säält pilgu kaugele jaadab
Ja Sudala järwele waatab.

„Matt, seda sull' ütlen ma wiimastelt,
Et seda nüüd meeles pead,“
Ta kutjaril' pörutas wihaselt,
„Ei sellest ei tule head,
Kui ikka weel Laane Annat
Sa omas südames kannad!“

Et seda ei jünniks, täna ta
Ma Serbeni herrale müünd,
Kolm koormat lupja jaan hinnaks ma;
Su asjadki kindlaks ma teind:
Sa jaad kõersilmaga Kreedda,
Kaup hää, ja rahul' wõid jääda.

Kui ta filmil ehk wähe wigagi,
Ta tubli; see selgib full' siis,
Kui tead, mis ta maksis mul õieti:
Neli hädga ja taalrit weel wiis!
Mõttele ise, nii oli ta hinnas,
Kui ostsin ta Walga linnas!"

„Kolm koormat lupja...“ waikestest
Poiss kordab nii puki pääl,
Siis film läeb koleda leegile
Ja karedaks muudub ta hää:
Hirm laenetab üle palge,
See ise on — lubjawalge!

„Jah, Kreedda ja wõtad!“ Ta asemel'
De Deena tood mõisa ja,
Kuid usin ta olgu, sest unistel'
Dma palk on oodata:
Sõrmpaeluks neil' linad antaks,
Ja need siis põlema pandaks!"

Matt wait; ta hobusid fihutab,
Ehk ije tõmbawad nad,
Ta õhus piitsaga plaksutab,
Et kaldad säääl kajawad,
Ta waatab kaugele kalda üle,
Kus awatud näeb ta haua jüle.

„Kuid, Matt, ei süüski ma sunni sind,“
Taas herra; „võid valida —
Et sõna ma pean, sa tunned mind —
Sa võtad Kreedat ehk jälle ka —
Wiiskümmend paari saad naha pääle,
Et herra sõna jääks sinu meele!“

„Kas mõistad?“ küsis siis isand weel.
„Miks mitte? herra ju teab,
Mis waestel' waja siin eluteel,
Seks kindla korra ta peab.“
Ja kuna süda uut walu tundis,
Weel wäsinuid hobusid kutsar tundis.

Mii olid jõudnud reisijad
Ju mäe tipule,
Kus järjud kaldad langewad
Kui koleda hauasse,
Kus päewast päewa lassus wesi,
Tee alust päris õõneks peji.

Oh kuidas koitis ime ilm
Küll wasta siin waatajal,
Kuid walus wiskus poisi film
Mäeharjal kõrgemal.
Ja hobusid äkki siis peatas tema,
Nad pidada, ütles ta, puhkanema.

Tee kõrwal Issanda kuju jääl
Du seatud ristile,
Et rändajal' marus mäe pääl
Ta hüüaks hingesse:
„Sa wäene, kui raste ju rada,
Siin wõta sa palwetada!“

All aga mustawa hauana
Siin lohas sügawus,
See olla siin ära mõetmata,
Nii rahwa jutustus —
Oht warisew kallas nägi waewa
Siin hauda täita, päewast päewa.

Oh ristikuju, ja ülewal
Neid ise jääb warja ja,
Kes raskel rajal risti all
Siin peawad rändama:
Mäel sina jääb hädasohtu keela,
Et all neid surma haud ei neela!

Mäe imet, näe, wali isand ka
On tõllast nüüd astunud,
Ja risti eel põrmus jääb paluma
On temagi sunnitud.
Ja fui ta tõusenud, põlwele
Matt langenud ta ette tolmund teele.

„Oh herra, oh herra, ja halasta,
Kaks õunetut õhkawad,
Mind üksi Annaga ühenda,
Ei jõowi ma paremat:
Siis sinu eest palwet me teeme,
Kui waja, ka surmagi läeme!“

„Wõi nii?“ tuli ainult isanda juust
Ja pufilt siis wihaga
Rahkpiitsja ta tõmbas, et kõigest jõuust
Wäest Mattu nüüd nuhelda —
Ja jenni ta pekjis tema poole,
Kui liiwa jääb langes were woole!

„Nüüd pukki! Ja siis — edasi!“
Nii herra siis wiha wäel.
Matt aga, see astus — tagasi
Ja kangel, kangel käel
Ta tagaratastejt finni hakkas
Ja tõlla wasta kallast lükkas . . .

Üks prahwatus! Ja siis korraga
Tõld liigub ja kiigub, wauw,
Hood tõmbab tema ühes ka,
Kõit järwe põhja siis kaub:
Mees oli jääl sees weel kixand —
Siis kadunud wali isand!

Matt aga jääl maas on põlwili
Weel ristituju ees,
Tal on, kui hüüaks halesti
Hääl õhtuie õhu sees:
„Ei oma wihameeestele mina
Nii maksnud, nagu nüüd täna sina!“

Matt waatab woogu; wait on see;
Kuldküüril ta kullatud;
Kui trööstiks ta ütleb araste:
„Ta enne ju palunud,
Kui ristil ta poleks palwet teinud,
Weel homset päewa ehk oleks ta näinud!“

Kuid waejeks trööstiks see tall' jääb,
Kuid raske, nii raske on,
Süü wajar, see jelle pääle lööb,
Ei taha õitjeda õnn,
Kui rutand ta armja Anna kotta,
Et tema rinnal jääl nutta, nutta!

Suud kodumullal' weel andwad nad,
 Kus ema neid kaisutand,
 Siis Leedumaal' nad põgenewad,
 Ei keegi sest teada saand,
 Kas wõersil jee õnn neil' koitnud,
 Mis weresüü todus on wõitnud.

Kuid tõuseb udu juwijel ööl
 Kui loor üle Sudala,
 Siis selle rüntal sääl täna weel
 Jost sõidab tõllaga:
 Seeft kuulutse hirmukisa,
 Kui huluts sääl hundipeja!

119. Walgjärw.

Miks Walgela losji ees leinawad
 Müüd täna just kannid kaunimad?"
 Miks kustunud metsas laul ja luul,
 Kui oleks kõidit ees linnujuul?

Miks sinagi, losji peremees,
 Oh rüütel Konrad, müüd murede sees?
 Sull' peaks ju õitsma õnnerand,
 Kus pulmapäewal' ja walmistand.

Mäe, lahti ju losji wärawad,
 Kust tõllad sisse sääl wurawad;
 Koda wõeraid ju täis, et kubišeb,
 Ja pulmarong ju walmineb.

Müüd rüütel astub ju alt'rile,
 Ja mõrsja ta kõrwal, nii nooreke,
 Kuid ime, ta pale on jumeta,
 Ja roosid ta kulmul lõõnd närtšima.

Siis preestri ees jääb seisjavad nad,
Ja käegi kätte ju panewad.

„Mis Jumal ise ühendab. . . “
Kii preester; siis kohkudes peatab.

Kui karkaks kalju, lõhkeks maa,
Hääl hüüab kui hauast wõimuga:
„Kas täna ja Jumalat auustad,
Sa wenna — õega laulatad!“

Mis tema sõna ees weresüüd,
Sa meeletu, õigeks finnitad nüüd;
Su silma seganud rüütli kuld,
Et roojastad ohwri pühamat tuld!“

Siis kõrges kõrgatas kangem Kõu,
Ja leekides läikis Walgela õu,
Ja pilwist pääsesid wihma hood,
Ja wahudes woolasid wete wood.

Need meeleta wennal' ja nende õel',
Need preestril' ja terve pulma wael'
Kõig' waraga hauaks saiwad jääb,
Kui kattena patu ja häbi pääl.

Loos Walgela kaduud kui pühitud,
Walgjärw ta asemel' astunud;
Kus kärner ford roosijid kaswatas,
Sääb wesiroosid nüüd kaswamas.

Keil walgel palgel on pisarad,
Kui wähegi laened tõusewad,
Nad tahawad täna weel leinata,
Elnu ilu, mis pidi siin lõppema.

Kus sündind see, seda järvel ja näed,
Kui paadil neid roosijid noppima läed,
Siis paistwad ta sinise peegli alt
Sull' waremed wasta selgemalt.

120. Mölder ja tema poeg.

Tammi wasta tõusend wesi
Tungis kange wäega,
Järwe kaldalt kannikesi
Oli kaasa toonud ta.

„Wesiroosi kauni, kalli,
Mäen ma laenes läikivas!“
Hüüdis möldri wäike Willi,
Ise käsi plahutas.

Siis ta wöttis wibu kätte,
Et saaks lille haarata,
Aga ise kukkus wette
Wäike roosi püüdjaja.

Tammi wasta tõusend wesi
Kandis kalli edasi
Nagu enne nupukesi —
Wiis ta wesirennini;

Sinna, kus ta walges wahus
Weereb wesirattale;
Wäike Willi surmahus —
Appi, appi tõtate!

Walges wahus wesi weerleb,
Keerul kangel, kohawal,
Kagijedes ratas keerleb,
Surma haud on jelle all.

Weel üks pilge, woolaw wesi
Katta alla rõhub ta;
Weel üks pilge . . . kas see tõsi,
Weski jäänud seisama?

Söögipalwets mölder pannud
Käsi kokku wagasti,
Seks ta weski seisatanud,
Nagu harjund ammugi.

Möldri pois, kes kojast tuli,
Tammi poole lendas nüüd,
Kust ta kõrwu tungind oli
Lapsusele hädahüüd.

Wete woolust wälja selle
Tõmbas tema kiiremalt,
Kandis lapse ema sülle
Kõõmsalt, terwelt, elawalt.

Isa, ema, möldri pere
Tänu ohwrit kuumemat
Lapse ümber taewa poole
Isa ette saadawad —

Kes, kui palwel palawalla
Hing süit tõuseb ülesse,
Ingli jaadab meile alla
Päästjaks walu merele.

Selles usus meheks saanud
Wäike Willi ammugi,
Seda usku õnnistanud
Jumal tall'gi rohkesti.

121. Peedu.

Lossi poole tule kuma
Wilgub mäele waluga,
Orus all on omikene
Läinud praegu põlema.

Ei jäält siiski keegi ilmu
Abiks alla orusse,
Djalt oma onni poole
Jooksnud Peedu üksiine.

Peedu karand katuksele,
Et ta keelaks tule tee,
Kaene, lapsed kandwad kätte
Kustutusjeks oja wee.

„Tuli kustund, suitski sumbund,“
Hüüab Peedu elawalt;
Põlhwedel nad tänupalwet
Paluwad nüüd palawalt.

„Ilmaaegu,“ kostis kaugele
Peedul' herra kare hääl,
„Et ja tühja tuule korjust
Kaitjid nõnda kangest jääle.“

Minu lossist waba waadet
Tühi riju takistab,
Iga hommiku ta mulle
Suureks pahanduseks jaab.

Tule roaks hää ta oli,
Ja siis, kulla Peedu, ja
Oleks mõind mu lossi õues
Saada paiga parema.

Sulle ja su perel' oleks
Annud jääle ma ajeme,

Hää ja kõigipidi auusa
Koerakuudi kõrwale.

Uhte praki selga pannud
Olestin sull' päälegi,
Koerte kujukaks oleks saada
Wõinud ja mull' dieti."

"Helde herra!" hüüdis Peedu,
"Si see oleks korda läind,
Si ma oleks koera kujukaks
Ilma päälgil saada wõind.

Si ma mõista kurja kasku
Nuda koerte kogusse,
Berekoeri wõtata
Herra joowil saagile.

Minu amet adra taga,
Ija isalt päritud,
Baese onnikese kõrmas,
Kus ma olen kaswanud.

Dma lossi jäägu herra
Kõige koerte karjaga,
Ulla orgu jäägu mina
Dma onni kaitsema!

Kui on lossil eludigus
Kõrge, uhke mäe pääl,
Siis see õigus onnikesil
Dn ka oru põhjas jäääl."

Herra pahajelt nüüd tormas
Drust lossi ülesse,
Peedu ja ta pere pani
Käsi kord weel palwele.

122. Tulefiri.

Kalat. 6, 7.

„Jumal end ei laise naerda, kadum, ära ekfi ja,
Mida inimene külvab, seda tema lõikab ka!“
Nõnda risti pandud kätel hüüdis waga emale,
Kui ta waenu usu wasta kuulis tõstwat hõeluse.

Isa aga hõelte killas oli tihti istumas,
Nagu näha, sellest tema sala ennast rõõmustas,
Kui sääl halbid naeruks panid, mida firi kinnitab,
Mida piibel patust, kohtust püha tõega tunnistab.

Isa, ema rõõm ja uhtus, nende ainus tütreke,
Selle Looja ehitanud, nagu lille peenrale;
Isa teele tema astus — kuis sest ema kurwaks-
saand —

Hõelas seltsis nägus neiu ema usul' wõeraks jäänd!

„Laps, jää usu pärli juure!“ palus ema hellas-
malt,

„Rõikumata kirja sõna, mille saime Jumalalt.“
„Kus on Jumal?“ oli wastus, „ei ma ilmas-
teda näind,

Ei mul ühti sellest teada, et ta oleks imet teind!“

Ema sõna tuulde lajas: hõelte filda neitfi jäi,
Iska kurwemaks sest ema langend lapse pärast sai,
Ja siis murdus ema süda, walu pärast murdus see,
Et ta armsam wistist rändab wasta kange kohtule!

Waga ema hauda pandi waga palwe, lauluga,
Sõna teener trööstsi pakkus haul kindla usuga.
Kuid sääl neiu: „Ei mu haul pappi tarwis-
poolegi

Kui ma suren!“ Nii ta hooples jõudes koju
tagasi.

Ime! Ei siin leina märki! Pidu pea rõõmjaks sai,
Pidualistel' pääle selle suure uudise ta tõi:
Etse täna ilus neiu kihlab ennast krahwiga,
Kellele ta rikkas kojäs pidi saama kaasana.

Kaugel olla selle raja kauni mere kalda pääl,
Kusja õitsta lahkem loodus, walitseda waba häääl,
Wabad wiisid, wabad kumbed, wabad usu sidemest,
Teadus üksi täita hinge omast priiussädemest . . .

Krahwi lossis uhke noorik, juba ta sääl walitjes,
Nõidusilu üksi säras selle marmorjaalides;
„Selle pärli — nägus proua!“ pea kiitis terwe maa,
„Nimelt weel, et waimu riigis ta'gi kindel käskija!“

Selle pärli auuks nad täna uhket pidu peawad,
Kõrges jeltsis, kuhu kagund krahwi wõerad
kuuljamad,
Wiin seks woolab jõe wiisi, õlu kohab kannudes,
Ja siis meestest üks sääl hüüab peekrit tõstes
hoobeldes:

„Elagu me ilus emand, ilusam weel roosijst ta,
Wõidab ära koidu kulla oma noorusõiega,
Elagu see waba naene, elagu ta taewani,
Kes ei päpi walest laje wõrguta end ilmaški!“

Toorest kiitust naene kuulab heal meelel nähtawal,
Ja siis tihti põhja waatab tühjaks saanud karikal',
Siis ta lossi tõisel korral waub siidipadjusse,
Kuna mehed truuiks jääwad kohuwale peekrile.

Jah, sääl kannud kähku käiwad, käiwad keerdu
kiiresti,
Kunni mehed nõdraks jääwad une hõlma wiimjeni.

Suures lossis hana waihus; raskes unes proua ka,
Wist ta praegu und sääl näeb preestrist, keda
wihkab ta . . .

Kuid mis fenni tuules sõelub, kummi unes uinujad?
Lossi üle, koidutaewas, miks ja nõnda punetad?
Lossi teener, miks ka jina wäsitanud ennast nii,
Et ja lossi lambid pole kustutanud õieti?

„Tuli, tuli!“ äkki hüütaks hädas naabri
rajadelt.

Häda, jah, sääl suitju sammas tõusnud lossi
katukselt,

Kõrgemale, kängemale leegid kiirul tunginud,
Koidutaewas, mere wesi were farwa wärwitud!

„Bere,“ tänu Jumalale, „täieste on wäljas
nüüd,

Kuid kus ijandad on?“ küsib päästijate hirmu-
hüüd.

Ja nad üksi hädaohus jõuawad neid ärata,
Kelle pea on raskeks saanud rohke wiina auruga.

Krahwi loss on tule meri. Seda näeb ta
wäristes,

Mõtleb kulla kuhja pääle, mis siin põrmu warises.
Kuid kus proua? Nüüd ta alles jeda mõelda,

õelda saand,

Jah, kus proua? Proua waene — tule merde
oli jäänd!

Ja kui wiimaks päewa wiinul juured leegid
kustunud,

Waremetel jahtund tuhka otsijad on astunud:
Waejest naejest polnud jälge — pääle juland

jõrmukse,

Millega ta ennast kihlas kaajaks rikka krahwile.

Ei tašt ühti hauda kanda, ei jääl ühti toimetä
Dleks enam preestril olnud oma laulu, palwega,
Naese meeletumad joowid olid tõeste täide läind,
Kohus tulnud, mida waga ema oli ette näind.

„Meene, teekel!“ tulekiri oli kaewand kaljusse,
Claw Jumal ise oli hüüdnud ilma waljuste:

„Ei ma eunast lasse naerda, kadum, ära eksi ja,
Mida inimene külwab, seda tema lõikab ka!“

Mere woog weel eha kumal were karwa
läikines,

Koidu tuul see kangel', kangel' waiksel' kalmul'
kahjies,

Leinakase kurtwaišt lehtist kaebades ta üle käis,
Wärste kaste ema haual' langes külmais piisarais.

123. Uduhallik.

Enne kute laulu eit ju ämbriga
Ustub hallikale, ise õhkab ta.
Wilu tuul see wingub, hommit on nii külm,
Moor jääl wärišeb ja märg on tema silm;
Wetesše ta waatab, hüüab haledast,
Kusja jala sõnum kuuluks' sügawast.
„Tütrefesed, tõuske,“ õhkab wana eit,
„Hallikasse ise tõukasin ma teid . . .
Oh, mis olen teind, juur on minu patt,
Simustasin rumal rikast minijat.
Minija ei tahtnud tulla kojale,
Ütles: „Ei ma lähe sinu pojale,
Wäga palju tütreid teie ulu all!“
Pea jääl nad petšin uduhallikal',
Wäsefesesed wõitsin — wägivalle wael,

Lapsed hinge heitsid — lihase ema käel! . . .
 Uhke noorik magab, pöörleb süngis veel,
 Saadab ämma wälja, wara kaewu teel . . .
 Silmaterad, tõuske, uduhallikast,
 Päästke waene ema piinast hirmsamast!"
 Kuid mis põhjast kuulub, külma udu weest?
 Sala sõnum tõuseb sügawuse seest:
 „Walü ilma jää sa, ei me tule teil',
 Laente lustiliinas ime ilu meil,
 Pajustikus parem, hõlpsam hallikas,
 Kui ju tülitatus olla taplemas!"
 Nõnda laste wastus. Emal kustus film;
 Kui sääl tema leiti — ema juba külm!
 Kaewu poole üksi — nagu hüüaks juu:
 „Mis ma, waene, tegin — oh ma meeletu!"

Dr. R. Bertrami ainet tarwitades.

124. Kes nutab ?

Kes nutab nii ärdaste kalda pääl?
 Üks naene nutab fibedast sääl.

Mis hoiab ta hellaste rinna naal?
 See surnud, mis leiti laente raal.

Mad praegu ta tõmmanud jõe weest
 Sääl wälja wahuste woogude seest.

Kas pruut jee, kes kaebab fibedast,
 Et pidand lahkuma armjamast?

Ei ole, ei ole jee fihlatud neid,
 Ei pruudil nii palju pijaraid.

Kas kaaja see on, kel kadunud mees,
Mees uppunud lastuva laente sees?

Ei seegi ta pole, sest leselgi veel
Mõits päike tõuseda tormisel teel.

Kes on siis sääl kaebamas kalda pääl,
Kes nutab, kes nutab nii ärdaste sääl?

See ema — ta mõitleb walude sees,
Tal pale on woolawas filmavees.

Ta ainus poeg, see kalale läind
Nii noor ja ilus, kui waewalt ja näind.

Sääl näkineiu ta omale
On kihlanud — wete kojasse.

Seks kewade kannid kalda pääl,
Nad kaste helmetes hiilgawad sääl.

Neil palgel paisuwad pijarad,
Ja seega nad ilma hüüawad:

Kus ema leinab filmavees,
Sa waife see püha walu ees!

125. Rahfumiselaul.

Ju kõled tuuled käiwad
Meil üle kodumaa,
Ja lahke päike paistab
Eiis jälle korraga.

Ja aias, niidul, nurmel
On kuulda laul ja luul,
See kõlab taewa poole
Kui kuldjel lehekuul.

Sääl laululinnetesed
Nüüd tänu jelle eest
Weel andwad, mis nad ojaks
Saand suwel Looja käest.

Nii lahtumijelaulu
Mad kooris laulavad,
Ja lõunemaale lendwad
Siis lahted laulajad.

Tallinnas 20. IX. 1900.

126. Sõprus.

Kui majalised käime
Siin ühel eluteel,
Kas paistab lahke päike
Ehk rändame filmaweel.

Ja kui ta lahkest läigib,
Kes teab sedagi,
Ehk oli wiimast korda,
Kus ta meil' naeris nii.

Seepärast sobitagem
Truu sõprust ustawast
Teel, mis nii lühikene,
Ja kaub nobedast.

Kui sõber sõbra kõrwas
Käib armus ühel teel,
Ta näeb lillekesi,
Mis õitswad tema eel.

Ja wenna kõrwas tungib
Wend läbi tormigi,

Truu sõbra käel nad saavad
Teel koju wiimati!

Seepärast sobitagem
Truu sõprust ühel teel,
Mis, ehk ta alles algand,
Su löpeb meie eel!

127. Oh roosike!

Oh roosike, oh roosike,
Sa pane hästi tähele,
Kel täna kuldne armu keel,
Kui kindel tema armu meel!

Mäe, hommikune tuule õhk
Sull' lehvimas kui elu lehk,
Ja siis — seesama tuule woog —
Eks tõuse temast maru hoog?

See sinu lehtist üle käib
Ja sinu armu hauda wiib:
Su pisart tuul ei märkagi,
Waid tormab ikka edasi.

Ja kui ta wiimaks waikenud,
Mis ta sull' luband, unustud:
Ta mängib tõise diega,
Kuid sina sured warjuta.

Oh roosike, oh roosike,
Sa pane hästi tähele,
Kell' oma õie awad sa,
Et omaks jääd tall' otjata!

128. Sügis.

Kõrs kiigub külmas õhus
Ja kodu kingu pääl
Ma waatan üle wainu
Nii kurwalt, kurwalt säääl.

Ma leinan õisi taga,
Mis kosund lehekuul,
Ja mille langend lehtist
Käib üle kõle tuul.

Ja „Issa,“ nii ma hüüan,
„Oh tuhat tänu sull’,
Et needki öied õitjend
Du üks ferd iluks mull’.

Ja kui nüüd nende haual
Siin kurdan, tean ma,
Münd, Issjand, kõiges hädas
Sa aitad armuga!”

129. Märj udu.

Märj udu tõuseb niidult
Ja walge loorina
Ta katab oru kalda
Ja aasa õitsewa.

Ja minu silmgi märjaks
Saab õhtukaste sees,
Ja siis — ei tea mispärajst?
Ta ujub lausa wees.

Wist tuli mulle meelde,
Kuis walge surmarüüd

Pea seda katab finni,
Mis hõiskab, õitseb nüüd.

Ja läbi pijarate
Ma kurwalt kurdan nii:
„Kui lilled lang'wad maha,
Eks närtsi minagi?“

Kuid waata, õhtu eha
Siis hakand helkima,
Kui tahaks hinge hüüda
Mii sala, sala ta:

„Laps, ära karda, kurda,
Kui langeb lilleke,
Ea üle närtšind õite
Läed kuldaõidule.“

130. Silmapisjar.

Kui pisjar palgel läigib,
Kas seda tead sa,
Kus tema õige hallik,
Kust wälja woolas ta?

Ta tuleb mure merest,
Ja rõõmu taewast kord,
Ja walu, ilu küllus
Tal sijuks sada wõrd.

Kuid, Issand kõige üle,
Mull' anna, et näeks film,
Kui sõuan häda merel,
Et taewas jälgib ilm.

131. Mahajäetud.

Ma üksi olen ilma pääl,
Ja kurwalt kaebab minu hääl,
Kui waatan üle kodumaa
Ja tema aasa iluja.

Mu isa, ema ammugi
Ju kodu mulda kanneti,
Ja jeda lapsepisarad
Nüüd tihti palwes kastawad.

Ka minu armsam armuke,
Ja jõudis ära mercele,
Ka ammu ju, wist tedagi
Ei näe ma enam ilmaški.

Mii olen üksi ilma pääl,
Kuid, helde Isa, taewas jääl,
Sa ole minu abimees
Kui nuttes ujun filmawees.

Mind ise, nõtra diekest,
Sa hoiä omašt heldusest,
Et kina tormis närtšin ma,
Ma poleks eland kasuta!

Majorenhofis 22. VII. 1900.

132. Woog tõuseb.

Woog tõuseb walges wahus
Ja läheneb kaldale,
Ja kaldal tormi tuules
Sääl wärišeb lilleke.

Siis oma hõlma matab
Woog kanni kalda pääl,
Ja mere koha kostab
Mii kurwalt, kurwalt jääl.

Wist laulab leinalaulu
Mii loodus, me emake,
Et üks ta lahkeist lastest
On uimund surmale.

Majorenhofis 17. IX. 1900.

133. Küll nupud närtšiwad ära.

Küll nupud närtšiwad ära
Ja lilled langewad,
Kui fingust käiwad üle
Kord tuuled karedad.

Kuid mis ja õite ajal
Wõind usus külwada,
See wõrsus, kasvab, kosub
Sull' wiljaks lõpmata.

Seepärast, närtšige lilled,
Ei mina kohku weel,
Ma läbi tormi tungin
Siit elusse wõidu teel!

Majorenhofis 22. VII. 1900.

134. Üks õis.

Üks õis on langend maha
Mu ette roosipuust,
Mis üle ilma oli
Mul kallim kõigest muust.

Ta lehti ma weel kogun
Ja kastan filmaweel,

Ja edasi siis rändan
Ma pöudse päewa teel.

Küll tuhat lille siingi
Ta ääres õitsewad,
Silm märg, ei see neid näe,
Ei mulle õitse nad.

Ma mötlen õie pääle,
Mis langes roosipuust,
Mis üle ilma oli
Mul kallim kõigest muust.

135. Kõrge mäe fingi päält.

Kõrge mäe fingi päält
Kuulen lahket laulu häält,
Nagu hüüaks linnuke:
„Tule orust ülesse!“

„Kallikene,“ kostan ma,
„Sul on tiivad, lenda ja
Minu juure orusie,
Lahke õnnelinnuke!“

Linnuke nüüd lendu läind —
Seda üksi olen näind,
Siis ta kadus filmi ees
Tõusend tuule tiiru sees.

Dru põhjas üksi ma
Kurdan, kaeban otsata,
Leinan lahket laulu häält,
Mida kuulsin mäe päält.

136. Jõe ääres.

Jõe ääres istun ma,
Soomiksin siit paadiga
Sõuda tõise kaldale,
Kus on haljas aasake.

Vilketene lehtab jääl,
Ville ümber laulu häääl,
Viljel' paistab päewake
Ditse punapalesse.

Laene lendab lustiga
Mere poole otjata,
Aga weelgi paadimees
Pole ilmund minu ees.

Jõe kaldal kurdan ma,
Kaeban kurwa häälega:
„Miks ei saa siis minagi
Üle jõe koguni?“

137. Hõöwlilaul.

Küll õnne pärast waieldaks
Siin ilmas alati,
Üks hüüab tõise rumalaks,
Ei tarkust kussagi.

Ja kojäs kõige waesema
Viig rikkaks tõine peab,
Kuid elu oma hõöwliga
Kõik wahed kokku weab.

Kui oled noor, siis õnne ja
Siin otsid igalt poolt,

Saad wanemaks, siis wähe ta
Weel leiab sinu hoolt.

Küll oma wana moorist jaan
Ma tihti tapelda,
Ma üksi hõowlit koputan
Ja mõtlen: „Müra ja!“

Ja tuleb surm siis wiimati
Ja ütleb: „Tule wend!“
Ma teen end kurdiks koguni,
Ei pööra ümber end.

Kuid ütleb ta: „Kas näed meest!
Ants, eks ja aru saa?“
Siis panen hõowli maha käest,
Ja ilmaft lahtun ma.

H. Lortgingi j.

138. Burid.

Üks wäike rahwas sõdib püha sõda,
Ta wõitleb priiuse ja elu eest,
Suur ilma wõim, see kiujab tema koda,
Et kõik, mis kallis, riisjuda see seeft:
Kuid Buri rahwas, wõitle wereni,
Su poolt on õigus ja su Jumalgi!

Bur waiksel wiisil oma põldu harris,
Ja nõudis taga auusust, wagadust,
Ja see eest taewast palju armu päris
Ja maa pääl leidis mõnda õnnistust:
Oh Buri rahwas, wõitle wereni,
Su poolt on õigus ja su Jumalgi!

Maa jügawas ta nägi werewaewa
Ja heitles kuuma palehigi sees,
Ja kui ta jälle waatas lõuna taewa,
Sääl kuld ja teemant säras päikse ees:
Oh Buri rahwas, wõitle wereni,
Su poolt on õigus, ja su Jumalgi!

Jah, kulda, sinu kulda just nad püüdwad,
Mii kuis nad wõtjid sinu teemandid —
Ja weel su priinist, seks nad sõtta hüüdwad
Su poege jurmaks uusi tuhandid:

Kuid Buri rahwas, wõitle wereni,
Su poolt on õigus ja su Jumalgi!

Weel elab kuningas, kel wõim ja wägi,
Ta omal ajal kõrgi alandab,
See Iša, kes on rõhutute tugi,
Ka hõela kõrgest põrmu põrutab:

Sest Buri rahwas, wõitle wereni,
Su poolt on õigus ja su Jumalgi!

Ja langed ja, ei kesta seegi kaua,
Ei katsuta sind iial üle jõun,
Weel ilmub wiskiist üle sinu haua
Su lastele ju Iša armu nõu:

Sest Buri rahwas, wõitle wereni,
Su poolt on õigus ja su Jumalgi!

139. Wiimne Bur.

Kui wiimne Bur on langend hauda,
Kus lesjed nutwad waluga,
Ja waejed lapsed meelt on heitmas,
Euroopa, sina kahwata!

See leske lein käib sinu wasta,
Need laste kuumad pijarad,
Mis woolwad kasteks isa haul',
Need sinu wasta kaebawad.

Euroopa, omakasu küüsis
Sa lased rööwlit riisuda,
Kes wahwa Greeka wabastafid,
Ei enam õigust tunne ja...

Sa ahne Briti kätte annad
Nüüd Buri ja ta priiuse,
Sa arwad, nii see tulus sulle,
Kuid hädaks saab see sinule:

Kui wiimne Bur on langend hauda,
Euroopa, sina kahwata,
Sull' häbi kõied ise walmis,
Neis hakkad ikkes orjama!

140. Waene Bur.

Waene Bur, ju wiinamäge
Uhab himustab,
Werejännuliseks, kistjaks
Hundiks tema saab.

Mis ja külwand kuumas higis,
Tema riisub nüüd,
Mäe kõrgu juba kerkind
Briti weresüüd . . .

Waga Bur, sa siiski usu:
Zumal elab weel,
Pühäs wihas tema tõuseb,
Kohus tema eel.

Sääl, tus angus Buri weri
Lõuna liiwa sees,
Sääl jaab Uhab wärijema
Wiha wälgu ees . . .

Näe, see lendab surma noolil
Ille mere, maa,
Werd see kauges saare kantsis
Tasub werega.

Runa wält jull' tule jambaks,
Buri jalgate,
Laene lastub, sina pääsed,
Pääsed kaldale.

Kangelaste jugu kaswand
Sul on walu sees,
Ei see kau, ei see wau
Wägiwalla ees.

Kangelased mõeka kandes,
Kanged ususki
Wäitse wäega põrmu lööwad
Kange Kõljati.

Kõrgem ise oma wäega
Neid ju juhatab,
Tulijema risti tulest
Neid weel lunastab.

Püha Jumal end ei lasse
Ilmas pilgata,
Kohkudes kord jeda näed,
Uhke Briti maa!

141. Peeker.

Üks kaunis peeker oli sul,
Mis sõber kinkis koidikul,
Kuid päewal kerge meelega
Siis selle purustasid ja.

Küll siis ja selle tükkisid
Weel korraks kottu liimisid,
Ja mis sull' enne tulu tõi,
See kapis iluasjaks sai.

Sa kahetsedes katsud weel,
Kas peeker peab sinu kael,
Kuid usaldus, mis hoidis ta,
See katkend peetri wormiga!

D. Roquette järel.

VII. Wannikuks wõitjale.

Wisarपालgel ofasrada
Kõnnid sina siin,
Eduad usus sihi poole,
Pea lõpeb piin.

Wisarad, need pärlikš saamad,
Dõ wõtš walgesse,
Wõidu wannikš julle pandaks
Koitwa kulumule.

142. Sill ja süda.

Näe, kuidas kannikene
Sääl kosub kaldala,
Ja külmas härmas äkki
Siis närtšib korraga.

Nüisama sinu süda
Siin hõiskab taewani,
Ja murdub elu tormis
Eht juba peagi.

Kuid usu, sul on Isa,
Kel wägi otšata,
Ta käel tuisu tormist
Saad rahuranda sa!

143. Kirif puude feskfel.

Puude feskfel püha koda
Seifab kõrge torniga,
Nagu tahaks waga hingi
Maa päält taewa juhtida.

Pühast majast woolab mööda
Jõe laene rutuste,
Selle wäljal palwe paika
Nagu peeglis näikse.

Meie elu on kui jõgi,
Kus on wetel wõitlemist,
Kus meid ootab tuhat häda,
Okaste pääl raske rist.

Juhtku meid siis taewa poole
Waike palwe paigake,
Kuna selle warju alla
Ilma kõrast ruttame.

Kuulgem selles Isa sõna,
Mis ta lastel' õpetand,
Siis meid üksford wõtab wasta
Kadumata kodu rand.

144. Kuristiful.

Ma kõndisin oru kaldal,
Silm ekkis udu sees,
Ma noppisin lehtwaid lille,
Ei näinud, et kuristif ees.

Siis kuulsin kaugelt ma taja,
Kui hüüaks mind emate,
Nii, nagu mu nooruse koidul
Ta hüüdis mull' hingesse:

„Laps, jelle ilma elu
On õitsew okasnurm,
Just hörnema õite taga
Sind ootab sääl oht ja surm!“

Ma ärkasin; hella ema
Saand jälle mu hoidijaks,
Oh, et ta püha sõna
Mind ikka nii juhataks!

Jah, ema, hella ema,
Su palwe walgega
Saan tolemast kuristikust
Ma üle pääsema!

145. Ühte kotta!

Mäel õhtab majakeses
Üks haige häda sees,
Ta silmad kaua, kaua
Su ujund walu wees.

All orus oja kaldal
Sääl lapsed mängivad,
Ja aasalt õiekese
Mad pärjaks palmivad.

Ja üle oru, mäe
Näib päewa paistefe,

Kui tahaks helde Looja
Ses hüüda lastele:

„Kas oled waihes orus
Eht mäel tormi käes,
Sind ühte ijakotta
Ma saadan armu wäes.“

146. Wõersilt koju!

Kui wõersil wilu, walu
Sa tundsid otsata,
Siis rutta kodu poole
Sa kiire sammuga.

Sääl hinga ema riinal
Ja ja saad rahule,
Sull' ema armusilmast
Dnn woolab hingesse.

Ja kui ju kuldne ema
Ju magab mätta all,
Ja kallist kalmu kasta
Sa kuumal pisaral.

Mäe, selle ümber õitswad
Siis õied iluga,
Su ema waim sull' näitab,
Kus õige õnne maa!

147. Pulma päewaks.

Oh kuldne loit,
Ilu ja elu meile ja töid!
Täieks päewaks saa
Meil' oma helgiga:
Sa armu wala
Õnnistatud hinge alla:
Rahu rajal
Las' meid käia elu ajal!

Ja pöudne päew,
Tuleb ka ta, ja walu ja waew,
Siis armuga
Meid, Issa, juhata
Siit üles sinna
Igawese ilu linna,
Hingusesse
Taewa rahu telkidesse!

Sääl, kuldsem loit,
Alles ja meile helkida wõid,
Päewaks päästija
Sääl elu wiljaga
Neil', kes ta rahwas,
Kes jüin käima oli wahwas
Uju rajal
Õnnistatud armuajal!

148. Kui torm on ammu waikend.

Kui torm on ammu waikend,
Siis laened laksujad
Weel mere hõbewäljalt
Sääl kaldale kohawad.

Ja süda, mu waene süda,
Kuis saaksid sinagi
Siis koha tormi pääle
Täit rahu õieti?

Kuid oota veel wähe, wähe,
Su laened waikewad,
Sull' hüüab õhtu eha:
„Müüd rahu, rahu saad!“

Majorenhofis 20. VII. 1900.

149. Ma olen taewast tähti.

Ma olen taewast tähti
Küll näinud langemat,
Ja roosist õie lehti,
Mis olid nii ilusad.

Ma peitsin haua sülle
Küll mõne iwakse,
Ja tõstsin julgest jälle
Pea siiski ülesse.

Ei minu lootus sure
Mu hinges ilmaski,
Ei sure, kui ka mure
Siin tõuseks taewani.

Seist waata, tähti taga
Weel walwab ija jilm,
Kui tema kärib aga —
On waikend maru ilm.

150. Baat ja täht.

Näe, mere laenel lafsuwal,
Sääl kõigub paadike,
Üks täht ta üle kaugemal
On juhiks temale.

Baat wahuliste wete sees,
Mu elu, oled sa;
Täht näitab sihti sinu ees,
Sa arglik sõudija!

Seks usus kätte üksines
Küüd aerud mehiste,
Siis tähe juhil tormides
Saad rahurannale!

151. Pilwed ja tähed.

Küll rõõmuta on meie elu!
Kii tihti mull' kaebad siin sa;
Näe, pilwed ju kadund ja ilu
Täht särab meil' otsata.

Rõõm pole ei üksines udu!
Sest looda, jah looda sa weel,
Sind kohutas pilwete kudu,
Küüd waata furd tähtede teel'!

G. Rittershaus't järelle.

152. Laupäewa õhtul.

Jälle kandwad kella hääled
Tasa üles taewasse
Dma igawesi mõtteid
Üle meie hädade.

Jälle nemad wärijewad
Taewa ruumis otjata:
Hääl mu hinges, hääl mu hinges
arka, sõua ühes ka!

Elu ilm siit hilju jaadab
Tuhat soowi järel neil':
Rahu Jumal, tõustu, tõustu
Oh, üks rahupäew weel meil'!

R. Siebel'i järel.

153. Su sõna.

Su sõna, Issand, elu jõud,
Sa ütled, ja kõik jaab,
Su käsul kaub kõrbe põud,
Ta rohtu kaswatab;
Sa ütled, haiged sedamaid
On wabad filmameest,
Ja kes ju surma suhu said,
Need tõuswad haura seest.

Sa käsid, laene laskuja,
See peab waitema,
Sa wõidad põrgu põlema
Ka ühe sõnaga.
Jah, ainus sõna sinu juust
Toob rahu rinnale,
Et kaste woolab elupuust
Ka närtsind hingesse.

Seepärast, Issand, ütle nüüd
Üks sõna ülewast,

Mis ära wõidab aja süüd
Su armust kallimast,
Uks sõna, püha, heldene,
Mis ilma uueks loob,
Mis selle ilma hädasse
Kord taewa rahu toob.

154. Loodus ja rist.

Kus loodus lehtab õite sees,
Suur Jumal sääl on sinu ees,
Kuid juuremalt weel teda näed,
Kui risti ette seisma jäed.

Seft kuna lilled närtšiwad
Ja Looja lapsed eksiwad,
Arm risti pääl meid lunastab
Ja surses ilma uuendab.

155. Laimatule.

Kui teutab sind laimaja,
Käib pääle kurja kiusuga,
Siis tea: just wilja paremat
Su hõrilased näriwad!

156. Wõitlejale.

Kui wõitled walu, waewa sees
Ja tõde jul on silma ees,
Sa püha sihi kätte saad,
Gh marud mäsjul möllawad.

Ja kui ja tormis wäsiindki,
Ei jina kaduud koguni,
Ea ärkad, koidid fullane
Sind saadab päewa walgesse.

Kui oma Jumalaga weel
Ea rändad, wõitled elu teel,
Sul tema sõnas laewa tüür,
Ja tema armus wall ja müür.

Ja jelle warjus wõidad sa,
Oh, usu seda, rändaja,
Ea wõidu krooni kätte saad,
Oh! tuhat tormi tuiskawad.

157. Risti all.

Ei elu merel enne
Sul rahu saadawal,
Kui õhtu wilus uinud
Kord waitse risti all.

Kuid päewa palawuses
Ja kõne kuuma sees
Ea otsi enne hingust
Weel tõise risti ees.

Ea usus, kannatuses
Sääl seisja risti all,
Kus sinu kasuks surnud
Su päästja Kolgatal.

Siis oma fange käega
Ja sinu kaitsija,
Siis oma wõidu wäega
Sind rahule wiib ta.

Sa hingad ärtamisets
Eääl waitje risti all,
Kuldfoiduks ijakojas,
Mis tumab ülewal.

158. Igawiku meresse!

Laene weereb, laene woolab
Eksimata edasi,
Kaldalt lille lehekese
Kannab alla hulgani.

Langend lehed, mida alla
Wete woole kiirul wiib,
Need mu waeje elu päewad,
Kelle lennul tuule tiib.

Tormi lennus ei mul lähe
Eiiski araks hingete,
Püha sihile ju jõuan —
Igawiku meresse!

S i s u.

I. Isamaa iluks	5
II. Armastuse auuks.	59
III. Kandlile krooniks	72
IV. Koidu kullas	82
V. Lastele lõbuks.	90
VI. Tuules ja tormis	112
VII. Wannikuks wõitjale	153

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR

97556

Ar 902
Lihtsad

48, —

Ar 902
Lihtsac

Sind 40 kop.